БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 127 (1131)
27 ИЮНЬ ЖУМА 1958 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

СССР матлубот кооперациясини Ленин ордени билан мукофотлаш тўғрисида

СССР матлубот кооперациясининг олтмиш йиллиги муносабати билан ва унинг қишлоқда кооператив савдосини ривожлантириш, шунингдек қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва хомашёсини харид қилишни уюштириш ва бу билан шаҳар ва қишлоқ ўртасидаги иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш ишидаги хизматларини тақдирлаб, СССР матлубот кооперацияси Ленин ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. ВОРОШИЛОВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1958 йил, 24 июнь.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Шу йил 26 июнда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми бўлди.

Пленум Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ С. К. Камоловнинг „КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарори ва Н. С. Хрушчевнинг „Мажбурий тартибда маҳсулот етказиб беришни ва МТСларнинг иши учун натура ҳақи тўлашни бекор қилиш тўғрисида, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг янги тартиби, нарх ва шартлари тўғрисида"ги доклади ва Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари ҳақида"ги докладини эшитди ва муҳокама қилди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Республика колхоз ва совхозларида ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни тугатиш тадбирлари тўғрисида

Республика колхоз ва совхозлари пахтакорларнинг Бутуниттифоқ кенгашида олинган мажбуриятларни бажариш учун курашиб, баҳорда чигит экишни анча қисқа муддатларда ва юксак агротехника даражасида ўтказдилар. 1957 йилдагига қараганда 65 минг гектар кўп ерга чигит экилди. 1 миллион 100 минг гектардан зиёдроқ майдонда ғўзалар квадрат-уялаб жойлаштирилди.

Техникани ўз ихтиёрига олган кўпгина колхозлар ундан унумлироқ фойдаланганликлари ва ишнинг сифати яхшироқ бўлишини таъминлаганликлари натижасида кўкламги экиш муваффақиятли ўтказилди.

Кўпгина колхоз ва совхозлар агротехниканинг комплекс механизацияга асосланган янги усулларини кенг жорий этиб, меҳнат ва материал харажатларини анча камайтирган ҳолда ғўзаларнинг яхши ўсишига эришдилар, ўсимликларнинг ривожланишидаги қолоқликни батамом тугатдилар.

Шу билан бирга Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети пахтачиликдаги ишларда жиддий камчиликлар мавжудлиги сабабли кўпгина колхоз ва совхозларда, бригада ва звеноларда ғўзалар ҳали ҳам жуда қониқарсиз аҳволда эканлигини қайд қилиб ўтадилар.

1958 йил 20 июнгача 300 минг гектардан кўпроқ ердаги ғўза ҳали шоналагани йўқ эди. Тошкент, Самарқанд, Бухоро областларида ғўзанинг ривожланиши ҳатто пахтачилик учун жуда ноқулай келган ўтган йилдагига қараганда ҳам анча орқада қолмоқда. Кўп далаларда ғўзаларнинг ривожланишида катта тафовут бор.

Оққўрғон, Октябрь, Бўка, Юқори-Чирчиқ, Куйбишев, Фарғона, Водил, Ёзёвон, Қўрғонтепа, Пахтаобод, Норин, Янгиқўрғон, Булунғур, Оқдарё, Комсомол, Митон, Коғон, Бухоро, Ромитон, Яккабоғ, Сариосиё, Шўрчи, Термиз, Гурлан районларида ҳамда 4-«Боёвут», «Социализм», «Чаноқ», «Қўқон», Жданов номли, «Октябрь 40 йиллиги», «Риштон», «Норин», «Найман», «Ойим», «Пойариқ», «Гулбулоқ», «Норпой», «Таллимарон», «Халқобод», «Москва», «Тахтакўпир» ва Свердлов номли совхозларда ғўзанинг аҳволи айниқса ёмон.

Область ва районлардаги кўпгина партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг раҳбарлари совхозларга, қолоқ колхозларга ҳали ҳам етарли эътибор бермаётирлар, уларнинг ишлаб чиқариш фаолиятини чуқур ўрганмаётирлар, техника, моддий ва одам ресурсларидан тўла фойдаланиш чорасини кўрмай, худди ана шу колхоз ва совхозларда юқори ҳосил етиштириш республикада пахта етиштиришни кўпайтиришнинг жуда муҳим резерви эканлигини унутиб қўймоқдалар.

Квадрат-уялаб пахта етиштириш усулининг замирида ётган катта-катта имкониятлардан мўл ҳосил олиш ва таннархини камайтириш учун қониқарли фойдаланилмаётир. Бир қанча колхоз ва совхозларда, айниқса Бухоро, Қашқадарё, Хоразм областлари ва Қорақалпоғистон АССРдаги колхоз ва совхозларда ғўза қатор ораларини кўндалангига ишлаш ҳозирдаёқ тўхтатиб қўйилмоқда. Трактор культивацияси сифатсиз ўтказилаётганлигига доир фактлар жуда кўп. Бу эса қўшимча равишда кўплаб қўл меҳнати сарфлашга сабаб бўлади ҳамда 300 минг гектар майдондаги ғўзани кетмон ишлатмасдан парвариш қилиш юзасидан олинган мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишини жиддий равишда қийинлаштириб қўйиши мумкин.

Кўпгина трактор-далачилик бригадалари комплекс механизацияга асосланиб, юқори ҳосил етиштириш ишида ҳозирдаёқ талайгина муваффақиятларга эришдилар. Шу билан бирга, текшириш, бир қанча колхоз ва совхозларда трактор-далачилик бригадалари, кетмонсиз ишлайдиган бригада ва звенолар расмият учунгина тузилганлигини кўрсатди. Ана шу бригада ва звеноларда ғўзани парвариш қилиш ишлари асосан қўлда бажарилиб, техникадан яхши фойдаланилмаётир.

Ғўзани суғориш кечиктирилаётганлигини ва бу иш сифатсиз ўтказилаётганлигини кўрсатувчи кўплаб фактлар бор. Колхоз ва совхозларда сувчилар етарли ажратилмаётир, сувчилар учун иш нормаси ошириб юборилмоқда, пахтачиликда жуда муҳим фигура ҳисобланган сувчилар ҳақида зарур ғамхўрлик кўрсатилмаётир. Эгат оралатиб суғориш сингари прогрессив усул бир қанча хўжаликларда суст жорий этилмоқда.

Қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни уюштиришда оперативчилик кўрсатилмаётганлиги орқасида кўп майдондаги ғўзаларга, айниқса Тошкент, Самарқанд областлари ва Фарғона водийси областларидаги ғўзаларга шира ва кўк қурт тушди. Ўргимчаккана, кўсак қурти ва карадриннинг кўплаб тарқалиб кетиш эҳтимоли борлигига қарамай, ҳосилни бу зараркунандалардан тўла ҳимоя қилиб қолиш учун етарли чора кўрилмаётир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳозирги пайтда пахта далаларида юз берган вазият 1958 йилда мамлакатга 3 миллион тонна пахта етказиб бериш ҳақида олинган мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилиши учун жиддий ташвиш туғдирмоқда, деб ҳисоблайдилар ҳамда аҳволни тезроқ тузатиб олиш учун—ғўзанинг ривожланишидаги қолоқликни июль ойида тугатиш ва ғўзага камида икки марта комплекс ишлов бериш, 1 августгача республика бўйича ҳар туп ғўзада ўрта ҳисобда камида 5-6 та бўлуқ кўсак ҳосил қилиш учун зарур чоралар кўришни талаб қиладилар.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети **қарор қиладилар:**

1. Ғўзанинг ривожланишидаги юз бераётган жиддий қолоқликни тугатиш ҳамда ҳар бир колхоз ва совхоз, ҳар бир бригада ва звено томонидан қабул қилинган мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъминлайдиган миқдорда етарли ҳосил тўплаш Қишлоқ хўжалик ва Сув хўжалиги министрликлари, область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетларининг, МТС, РТС, совхоз ва колхоз раҳбарларининг, колхоз ва совхозлардаги бошланғич партия ташкилотларининг асосий вазифаси деб ҳисоблансин.

Июль қолоқликни тугатишда ва юқори ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой бўлмоғи керак. Ҳозир яхши ишлов берилса ҳатто ўсишдан орқада қолаётган участкаларда ҳам мўл ҳосил тўплаш мумкин. Бунинг учун ғўза парваришидаги барча ишларни анча кучайтириш, иш сифатини ва айниқса суғориш ҳамда механизмлар билан ишлашнинг сифатини кескин равишда яхшилаш зарур. Техникадан, меҳнат ресурсларидан, маҳаллий ва минерал ўғитлардан тўла ва тўғри фойдаланиш керак. Шу билан бирга бу йил июль ойида ҳаво температураси кўп йиллар мобайнидаги ўртача температурадан анча юқори бўлиши кутилаётганлиги учун шона ва ҳосил тугунчалари тўкилиб кетишининг олдини олиш мақсадида табақалаштирилган агротехника тадбирларини амалга оширишга алоҳида эътибор бериш лозим.

2. Колхозчилар ва совхоз ишчиларини ғўза парвариши ишларига жалб этиш ҳамда трактор ва от культиваторларидан фойдаланиш ҳақида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг VIII пленуми белгилаган топшириқларнинг яқин кунларда бажарилишини таъминлаш Қишлоқ хўжалик министрлиги, область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетларидан, колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларидан талаб қилинсин.

3. Қишлоқ хўжалик министрлигига, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, МТС, совхоз директорларига ва колхоз правлениеларига ўсимликларнинг яхши ривожланишини, тез шоналаш ва гуллашини, ҳосил тугунчаларини яхшироқ сақлаб қолиш ва асосан тупларнинг қуйи қисмидан бўлуқ кўсаклар тўплашини ғўза парваришини ўз вақтида ўтказиш билан таъминлаш учун вегетация давридаги суғоришларни уюштиришдаги камчиликларни тугатиш ҳамда суғоришнинг сифатини тубдан яхшилаш юзасидан қатъий чоралар кўриш вазифаси юклатилсин.

Шу мақсадда:

а) суғоришни, олдиндан табақалаштириб ишлаб чиқилган план бўйича, ўсимликнинг сувга бўлган ҳақиқий талабини ва сув манбаларидаги оқиб турган сувни ҳисобга олган ҳолда қатор ораларини ишлаш билан қатъиян боғлаб ўтказиш таъминлансин, ғўзани чанқатиб қўйиш ва ортиқча суғоришга йўл қўйилмасин;

б) Узунаси-кўндалангига ишлашда техникадан унумли фойдаланиш учун шарт-шароит вужудга келтириш мақсадида яхлит участкаларни ҳамма ўқ ариқлардан сув қўйиб бир йўла суғориш ташкил этилсин. Яхлит далаларни бўлиб-бўлиб суғориш каби зарарли практикага қатъиян хотима берилсин;

в) 1957 йилда яхши натижалар берган эгат оралатиб суғориш усули кенг жорий этилсин. Бу усул ғўзаларнинг яхши ривожланишини таъминлайди, кўсакларнинг етилишини жадаллаштиради, шунингдек бир йўла катта майдонларни суғориш имконини беради. Ҳавонинг жуда исиб кетиши кутилаётган бу йилги шароитда эгат оралатиб суғориш усули шона ва ҳосил тугунчаларини максимал миқдорда сақлаб қолиш имкониятини беради;

г) зарур бўлган жойларда бригадалараро сув обороти жорий этилиб, бир ариқдан сув ичувчи бир неча бригада группаларга бирлаштирилсин. Бригадаларнинг ичида ҳам сувдан фойдаланиш навбати белгилансин. Суғоришни қисқа муддатларда ўтказишни таъминлаш учун сувчилар сони анча кўпайтирилсин;

д) ғўзани юқори сифатли суғоришдан сувчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида 50 сантиметрли қатор ораларида суғориш ўтказганда кундузги нормани 0,5 гектардан 0,75 гектаргача қилиб белгилаш колхоз ва совхозларга тавсия этилсин.

Қатор оралари 60 сантиметрли бўлган далаларда сувчиларнинг иш нормаси 10-15 процент кўпайтирилсин, сатҳи нотекис ёки қиялик участкаларда эса бу норма 10-15 процент камайтирилсин.

Нормани бажарганлик учун колхозларда сувчиларга 2,5 меҳнат куни ёзилсин, совхозларда эса 6-разряд бўйича ҳақ тўлансин.

Тунги пайтларда иш нормаси 25 процентгача камайтирилсин.

Ғўзани суғоришнинг, айниқса тунги суғоришнинг сифати устидан жуда қаттиқ контроллик ўрнатилсин, токи бутун даланинг етарли чуқурликда бир йўла ва бир меъёрда намланиши таъминлансин.

Яхши сифат кўрсаткичларига эришган энг яхши сувчилар системали равишда рағбатлантириб борилсин, уларнинг иш тажрибаси амалда кўрсатиб бериш ҳамда район, область, республика матбуотида ва радио орқали оммалаштириш йўли билан кенг ёйилсин.

4. Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органларига, область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, МТС, РТС, совхоз директорларига ҳамда колхоз правлениеларига қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин:

а) чопиқ тракторларининг иши шундай ташкил этилсинки, ҳар бир суғорилган участка фақат ер етилгандан кейин ўз вақтида парвариш қилинсин, худди мана шу нарса ўсимликларнинг нормал ривожланиши ҳамда унинг энг кўп миқдорда ҳосил тугунчаларини сақлаб қолиши учун жуда муҳим шарт эканлиги назарда тутилсин;

б) барча колхоз ва совхозларда ғўза парвариши юқори сифатли бўлишини, қўл меҳнати сарфлашни камайтиришни ва ғўзани кетмонсиз ишлаш юзасидан белгиланган тадбирни амалга оширишни таъминлаш мақсадида узунасига ўтказиладиган культивация ҳам, кўндалангига ўтказиладиган культивация ҳам фақат ишлаш доираси кенгайтирилиб ва зарур бўлганда трактор секин юргизилиб ўтказилсин.

5. От культиватори—боронка ернинг юқори қатламини яхши юмшатишни ва намни сақлаб қолишни таъминлашини, бу эса кейинчалик тракторда ўтказиладиган чуқур культивация натижасида ғўзанинг ривожланиши учун энг яхши шарт-шароит вужудга келтиришини назарга олиб, мавжуд барча от культиваторларидан кенг фойдаланиш ташкил этилсин.

6. Қишлоқ хўжалик министрлигига, область ва районлардаги партия ҳамда совет ташкилотларига, колхоз ва совхоз раҳбарларига июль ойида ғўзани 1-2 марта озиқлантиришни таъминлаш мажбурияти юклатилсин. Ҳамма далаларда озиқлантириш кечи билан 20-25 июлгача тамомлансин, озиқлантиришни кечроқ ўтказиш сабабли ҳосилнинг етилишини кечиктириш сингари ўтган йиллардаги хатоларнинг такрорланишига йўл қўйилмасин.

Минерал ўғитлар фақат органик ўғитларга аралаштириб солинсин. Маҳаллий ўғитларнинг мавжуд запасларини ташиб олиш учун қўшимча чоралар кўрилсин ҳамда қолоқ участкаларнинг ҳар гектарига 3-4 тонна гўнг ва бошқа органик ўғитлар солиниши таъминлансин.

7. Июль ойининг охирида ҳамда август ойида пуркаш усули билан ғўзани фосфорли ўғитлар билан барги орқали озиқлантириш колхоз ва совхозларга тавсия этилсин.

Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Ўзбекистон граждан ҳаво флоти бошқармаси ғўзани барги орқали озиқлантиришни муваффақиятли ўтказиш учун самолётларни ҳамда зарур моддий-техника ресурсларини 15 июлгача тахт қилиб қўйсинлар.

8. Камида 300 минг гектар майдонда ғўзани кетмонсиз ишлаш юзасидан олинган мажбуриятни сўзсиз бажариш партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, колхоз, совхоз ва МТС раҳбарларининг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблансин.

Шу мақсадда, ҳар бир трактор-далачилик бригадасидаги, комплекс механизация асосида тузилган ҳар бир звенодаги ишларнинг аҳволи яқин кунларда текшириб чиқилсин ҳамда комплекс механизация асосида жуда оз меҳнат ва маблағ сарфлаб, пахтадан юқори ҳосил олиш юзасидан ана шу бригада ва звенолар қабул қилган мажбуриятни бажаришда уларга амалий ёрдам кўрсатилсин.

9. Ғўза парваришида эгасизликни тугатиш ва ғўзанинг ҳозиргача бўлган қалинлигини сақлаб қолиш мақсадида партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига далачилик бригадаларига, бригадалар ичида эса участкаларга чопиқ тракторларининг тракторчилари бириктиб қўйилганми-йўқми эканлигини текширишдан ўтказиш ҳамда бу текширишда аниқланган камчиликларни тугатиб, барча ўсимликларнинг тўла сақланиб қолиши учун механизаторлар, колхозчилар ва совхоз ишчиларининг масъулиятини ошириш мажбурияти юклатилсин.

10. Ҳосилни зараркунандалар нобуд қилишига сира йўл қўймаслик учун Қишлоқ хўжалик министрлигига, область ва район партия комитетларига ҳамда область ва район ижроия комитетларига, МТС, совхоз директорлари ва колхоз правлениеларига қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни кескин кучайтириш чораларини дарҳол амалга ошириш мажбурияти юклатилсин.

Шу мақсадда:

а) қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашда ишлатилаётган трактор пуркагичларининг умумий сони яқин 3-5 кун ичида 3550 тага, шу жумладан Тошкент областида 500, Фарғона областида 650, Наманган областида 420, Андижон областида 690, Самарқанд областида 290, Бухоро областида 210, Қашқадарё областида 150, Сурхондарё областида 125, Хоразм областида 315 ва Қорақалпоғистон АССРда 200 тага етказилсин ҳамда химиявий усул билан дорилашда от ва қўл пуркагичларидан тўла фойдаланиш таъминлансин;

б) зарарланган майдонларни ўз вақтида аниқлаш ва зараркунандаларни дарҳол битириш ишлари тўғри уюштирилсин, бу иш учун етарли миқдорда колхозчилар, совхоз ишчилари ажратилсин. Агроном-энтомологларни ва курашувчи техникларни бошқа ҳар қандай ишларда фойдаланишга йўл қўйилмасин.

11. Илғор хўжаликларнинг ўргимчаккана ва ширага қарши ғўзани суюқ суперфосфатни оз нормадаги меркаптофос ва систокс эритмаси билан пуркаб дорилашдаги тажрибасидан кенг фойдаланиш колхоз ва совхозларга тавсия этилсин.

12. Ўсимликларнинг аҳволини ҳисобга олиб, ғўза чеканкасини ўз вақтида, юқори сифатли ўтказиш энг муҳим вазифа деб ҳисоблансин.

Қишлоқ хўжалик министрлигига 1958 йил 10 июлгача шу масала юзасидан тавсиялар ишлаб чиқиб, уни эълон қилиш вазифаси топширилсин.

13. Область ва район партия комитетларига, область ва район ижроия комитетларига, Қишлоқ хўжалик министрлиги ва унинг маҳаллий органларига, МТС, РТС, совхоз директорлари ва колхоз правлениеларига машина терими учун участкалар ажратишни яқин кунлар ичида туғаллаш, ҳосили машинада териш учун ажратилган ҳар бир даланинг аҳволини текшириб чиқиш ҳамда пахта териш машиналаридан самарали фойдаланиш учун барча зарур шарт-шароитларни вужудга келтирш мақсадида агротехника тадбирлари комплексини ўтказишга эришиш мажбурияти юклатилсин.

14. Колхоз правлениеларига қуйидагилар тавсия этилсин;

а) меҳнатга қобилиятли колхозчиларнинг ҳаммасининг колхоз ишлаб чиқаришида албатта қатнашувини, улар белгиланган иш нормасичи юқори сифатли қилиб тўла ва ошириб бажаришини таъминлаш;

б) бу йилги шароитни назарда тутиб, кунлик иш нормаларини ва меҳнат кунлари ҳисобидаги иш баҳоларини қайта қараб чиқиш, иш нормаси ва баҳоларини механизациялаштириш даражасига, далаларни қанчалик ўт босганлигига ва бошқа шароитларга қараб табақалаштириш зарур, токи, бу нормалар меҳнат унумдорлигини ошириш ва ишни юқори сифатли бажариш имконини берсин;

Ҳар бир бригада ва звенода меҳнат кунларининг, меҳкат кунлари сарфлаш ҳақида қабул қилинган планга мувофиқ равишда тўғри сарфланишини доимо контроль қилиб бориш, ортиқча, кераксиз ишларнинг қилинишига йўл қўйилмай, меҳнат сарфи ва маҳсулот таннархини ҳар томонлама камайтириш таъминлансин.

15. Колхозчиларнинг ўз меҳнати натижаларидан шахсий моддий манфаатдорлигини ошириш ҳамда уларга зарур маиший шароитлар яратиб бериш меҳнат унумдорлигини оширишда жуда муҳим аҳамиятга эга эканлигини назарда тутиб, область ва район партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларига қуйидаги мажбуриятлар юклатилсин:

а) барча колхозларда ой сайин аванс бериб бориш принципига риоя этилиши таъминлансин, пул ва натура аванслари йил бошидан бери ишланган меҳнат кунлари ҳисобигагина берилсин;

б) бригада дала шийпонларини ташкил этиш ва жиҳозлаш яқин кунлар ичида туғаллансин, шийпонларда яхши маданий-маиший шароит яратилсин, дала ишларида қатнашаётган колхозчилар учун умумий овқатланиш йўлга қўйилсин.

Колхозлардаги болалар муассасаларини етарли миқдорда тегишли жиҳозлар билан, зарур миқдорда озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш ҳамда уларга медицина хизмати кўрсатишни яхшилаш чоралари кўрилсин.

16. Қишлоқ хўжалик министрлигидан, область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетларидан совхозларга раҳбарликни тубдан яхшилаш, техника, материал ва меҳнат ресурсларидан тўла ҳамда жуда унумли фойдаланиш учун совхоз раҳбарлари ва мутахассисларининг масъулиятини ошириш талаб қилинсин, токи юқори ҳосил олиш ҳамда маҳсулот таннархини камайтириш юзасидан ҳар бир совхоз, бўлим ва ҳар бир бригада қабул қилган мажбуриятнинг сўзсиз бажарилиши таъминлансин.

17. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кўпгина колхоз ва совхоз раҳбарларининг ўтган йил маккажўхори, оқжўхори ва бедага ёмон муносабатда бўлиб, экинлардан жуда ҳам паст ҳосил олиш каби йўл қўйилган хатоларни бу йил яна такрорлаётганликларини мутлақо йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳол деб ҳисоблайдилар.

Кўпгина колхоз ва совхозларда бу қимматли экинлар яхши парвариш қилинмаётир, бу экинларни бегона ўт босиб кетмоқда, улар озиқлантирилмаётир ва сув ресурслари кўп бўлганлигига қарамай ўз вақтида суғорилмаётир.

Қишлоқ хўжалик министрлигидан, область ва район партия комитетларидан, область ва район ижроия комитетларидан, колхоз, совхоз ва МТСларнинг раҳбарларидан қуйидагилар талаб қилинсин:

а) маккажўхори, оқжўхори ва беда экинларига етарли баҳо бермаслик ҳоллари тугатилсин, бу экинларнинг парвариши кескин равишда кучайтирилсин, улар бегона ўтлардан тезда тозалансин, ўз вақтида парвариш қилинсин, суғорилишини ва озиқлантирилишини таъминлансин, токи ҳар бир колхоз ва совхоз маккажўхори ва оқжўхорининг ҳар гектаридан камида 300 центнердан силосбоп поя, 30 центнердан дон, бедапоянинг ҳар гектаридан камида 80-90 центнердан беда ҳосили олсин;

б) маккажўхори ва оқжўхори ўз вақтида ўриб олинсин ва силос бостирилсин, бедани ўриб олиш ва ғарамлаш ташкил этилсин;

в) силос иншоотларини ремонт қилиш ва қуриш кучайтириб юборилсин, ҳар бир колхоз ва совхозда ҳар бош сигир учун камида 10-12 тоннадан силос бостирилсин.

18. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети фан ютуқлари ҳамда илғор тажрибани пропаганда қилиш ва кенг жорий этишда олимлар ва илмий текшириш муассасалари ҳамда қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларининг мутахассислари етарли даражада қатнашмаётганликларини қайд қилиш билан бирга, барча олимлар ва мутахассисларни пахта, маккажўхори, оқжўхари ва бошқа экинларга ишлов беришда актив қатнашишга ҳамда ғўзани парвариш қилишдаги илғор усулларни жорий этишда пахтакорларга конкрет ёрдам кўрсатишга чақирадилар.

19. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳисоблайдиларки, ҳозирги вақтда барча саноат корхоналари, ташкилот ва муассасалар колхоз ва совхозларга оталик ёрдамини кучайтирмоқлари керак.

Агар оталик қилувчи ташкилотларнинг раҳбарлари шу кунларда бевосита колхоз ва совхозларга бориб ўша жойда конкрет ёрдам берсалар тўғри иш қилган бўлур эдилар.

20. Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ғўзанинг ривожланишида йўл қўйилган қолоқликни тугатмоқ учун ҳозирги вақтда куч-ғайратни анча ошириш, ташкилотчилик ишларини янада юқорироқ поғонага кўтариш, олинган мажбуриятларнинг сўзсиз бажарилиши учун мусобақани янги куч билан авж олдириб юбориш керак, деб ҳисоблайдилар.

Июль ойида мусобақадош областлар, районлар, совхозлар, колхозлар ўртасида ўзаро текшириш ташкил этилсин.

Социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши текширилган вақтда ўзаро юксак талабчанлик кўрсатилсин, ғўза, маккажўхори, беданинг парваришини ташкил этишдаги, чорвачилик ишидаги, колхозчиларга ва совхоз ишчиларига маданий-маиший хизмат кўрсатишдаги мавжуд камчиликлар кескин очиб ташлансин, аниқланган камчиликларнинг текшириш жараёнида битирилишига эришилсин.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишонч билдирадиларки, колхозчилар ва совхоз ишчилари, механизаторлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхоз, МТС, РТС, совхоз, районларнинг раҳбарлари барча зарур чораларни кўриб ва барча куч ҳамда воситаларни сафарбар этиб, ғўзанинг ривожланишидаги мавжуд қолоқликни июль ойида тугатишга эришадилар ва юқори ҳосил тўпланишини таъминлайдилар.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари — Н. М. Шверник ва П. Н. Поспелов ўртоқларга мукофотлар топширилди

Кеча, 26 июнда, Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. Е. Ворошилов Коммунистик партиянинг кўзга кўринган арбоблари Социалистик Меҳнат Қаҳрамонларига—Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги партия контроли комитети раиси ўртоқ Николай Михайлович **Шверникка** ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ Петр Николаевич **Поспеловга** Ленин орденлари, «Ўроқ ва Болға» олтин медаллари ва СССР Олий Совети Президиумининг ёрлиқларини топширди.

Ўртоқ Н. М. Шверникка туғилган кунининг 70 йиллиги муносабати билан ҳамда Коммунистик партия ва совет халқи олдидаги жуда катта хизматлари учун, ўртоқ П. Н. Поспеловга туғилган кунининг 60 йиллиги муносабати билан ҳамда Коммунистик партия ва Совет давлати олдидаги катта хизматлари учун Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон берилди.

Н. М. Шверник ва П. Н. Поспелов ўртоқларни мукофотлаш тўғрисидаги Фармонларни СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе ўқиб берди.

Мукофотларни топширар экан, К. Е. Ворошилов Н. М. Шверник ва П. Н. Поспелов ўртоқларни ғоят самимият билан ва чин кўнгилдан табриклади, уларга сиҳат-саломатлик, кўп йиллар умр кўришни ҳамда совет халқининг бахт-саодати ва Ватанимизнинг равнақ топиши йўлидаги уларнинг катта партия ва давлат ишида муваффақиятлар тилади.

Н. М. Шверник ва П. Н. Поспелов ўзларининг қисқа сўзларида Коммунистик партия Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва Совет ҳукуматига уларнинг ишлари шундай юксак мукофот билан тақдирланганлиги учун чуқур миннатдорчилик изҳор қилдилар. Улар бундан буён ҳам ўзларининг бутун куч-ғайрат ва билимларини Коммунистик партиянинг улуғ ишига, совет халқига, коммунистик жамият қуриш ишига бағишлаб ишлаймиз, деб ишонтирдилар.

Украина Коммунистик партиясининг қирқ йиллигига бағишланган илмий сессия

КИЕВ, 25 июнь. (ТАСС). Кеча Киевда Украина Коммунистик партияси тузилганлигининг қирқ йиллигига бағишланган илмий сессия бўлиб ўтди. Сессия Украина КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали ва В. И. Ленин Марказий музейининг Киев филиали томонидан чақирилди. Сессия ишида илмий муассасаларнинг ходимлари, шаҳар олий ўқув юртларидаги ижтимоий фанлар ўқитувчилари, партия, совет ва жамоат ташкилотларининг вакиллари, маданият арбоблари қатнашди.

Илмий сессияни Украина КП Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг директори И. Д. Назаренко кириш сўзи билан очди.

Сессия қатнашчилари «Украина большевистик ташкилотларининг биринчи съезди. Украина Коммунистик партиясининг барпо этилиши», «Украина КП(б) биринчи съезди арафасида ғарби-жанубий ўлка РСДРП(б) область ташкилоти», «Украина КП(б) биринчи съезди арафасида Донец-Кривой Рог ҳавзасидаги область РСДРП(б) ташкилоти», «Украина Коммунистик партияси — коммунизм қуриш учун курашда КПСС нинг жанговар отряди» деган темаларда докладлар тингладилар. Сессияда Украина Компартияси биринчи съезди қатнашчиларидан Бупенко, Носенко ва Снегов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Областимиз меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорига амалий иш билан жавоб бермоқдалар

КПСС Марказий Қомитетининг Пленуми мажбурий тартибда маҳсулот етказиб бериш ва МТСларнинг иши учун натура ҳақи тўлашнинг бекор қилиниши, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашда янги тартиб ва шартларнинг жорий қилиниши колхозларда ердан, техникадан энг самарали фойдаланишда, меҳнат унумдорлигини оширишда ва қишлоқ хўжалик экинлари майдонларининг ҳар 100 гектари ҳисобига олинадиган ялпи ва товар маҳсулотини кўпайтиришда, маҳсулотнинг таннархини камайтиришда колхоз ва колхозчиларнинг ташаббусини тағин ҳам кучайтиришга ёрдам беради, деб ҳисоблайди. Бу тадбир мамлакат аҳолисини озиқ-овқат билан ва саноатни хомашё билан зарур миқдорда таъминлашни яхшилайди ва қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш нархларини аҳоли истеъмоли учун керакли товарларнинг давлат чакана нархларини янада камайтириш имкониятини вужудга келтиради.

(КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қароридан).

Колхоз хўжалигини комплекс ривожлантирамиз

Ҳамроқул ТУРСУНҚУЛОВ,

Октябрь районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми ишчилар синфи билан деҳқонлар иттифоқини янада мустаҳкамлаш, колхозларни ва колхозлардаги хўжаликнинг барча тармоқларини баравар ривожлантириш, колхозлар томонидан етиштирилаётган маҳсулотларни сотиб олишда юз бериб келган тенгсизликларни йўқотиш, саноатни хомашё, аҳолини эса қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан мўл-кўл таъминлаш юзасидан қарор қабул қилди. Совет халқи мажбурий тартибда маҳсулот етказиб беришни ва МТСларнинг иши учун натура ҳақи тўлашни бекор қилиш тўғрисида, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлашнинг янги тартиби, нарх ва шартлари тўғрисидаги бу қарорни якдиллик билан маъқулламоқда.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз докладида устама мукофот туфайли пайдо бўлган тенгсизликни яққол кўрсатиб берди ва топширилган пахта учун ҳақ тўлашдаги бундай тартиб адолатли эмас деб айтди. Буни яна яхшироқ англаб олиш учун бир мисолни кўрсатиб ўтиш кифоя. Бизнинг «Шарқ юлдузи» колхозига «Ўзбекистон» колхози қўшни. Ҳар иккала колхозларнинг ер шароити бир хил. Лекин, ўтган йили мана шу камқувват «Ўзбекистон» колхози топширган ҳар бир тонна пахтаси учун 2160 сўмдан пул олди. Бизнинг «Шарқ юлдузи» колхози эса 2880 сўм 48 тийиндан ҳақ олди. Шундай қилиб «Ўзбекистон» колхози ҳар тонна пахта учун бизга нисбатан 720 сўмдан кам ҳақ олди. Июнь Пленуми эндиликда мана шу камчиликка хотима берди, устама мукофотни бекор қилди, қишлоқ хўжалик маҳсулотларига ягона нарх белгиланди. Энди ҳамма колхозлар етиштирган пахтаси учун ягона нарх билан бир хилда ҳақ олаберади.

Чорва маҳсулотларининг нархлари анча оширилди. Натижада бир хил турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотларига кўп ҳақ тўлаш, бошқа турдаги маҳсулотларга кам ҳақ тўлашдаги катта тафовутлар йўқотилди. Қишлоқ хўжалигининг ҳамма соҳаларини баравар ва бир текис ривожлантириш учун қулай замин вужудга келтирилди.

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарори муносабати билан биз ўз хўжалигимиздаги аҳволни бирма-бир кўздан кечириб, бундан буён нима қилсак яхши натижаларга эришиш мумкинлигини аниқлаб олдик.

Биз ўтган йили пахтачиликдан 1,5 миллион сўм устама мукофот олган эдик. Бу йил ишлаб чиқариш планида кўзда тутилган мана шу даромад бўлмайди. Бундан ташқари уруғликнинг нархи, даромад солиғи ошгани учун ишлаб чиқариш харажатлари ҳам бирмунча ошади. Шунга кўра бу йил биз ишлаб чиқариш планида кўрсатилганидан 1 миллион 834 минг 700 сўм кам даромад оламиз. Лекин, мана шу фактларга қараб колхоз даромади, колхозчиларнинг меҳнат кунларига тўланадиган ҳақ озайиб кетаркан, деган хулоса келиб чиқмайди, албатта. Чунки партиямиз пахта учун тўланадиган устама мукофотни бекор қилиш билан бир вақтда чорвачилик, дон, пилла ва бошқа маҳсулотларнинг давлатга сотиш нархини ошириш тўғрисида, колхозлар томонидан МТСларга тўланадиган натура ҳақини бекор қилиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилди. Мана шуларни ҳисобга олган тақдирда колхозимизнинг бир томондан кўрадиган қисман зарарини, иккинчи томондан берилган катта имтиёзлар қоплаб кетади.

Масалан, бу йил биз МТСга ҳамма экин турлари бўйича бир миллион 554 минг сўмдан кўпроқ натура ҳақи тўлашни планлаштирган эдик. Натура ҳақи бекор қилинди, демак бу пахтачиликдан олиниши мўлжалланган бир ярим миллион сўм устама мукофотни қоплабгина қолмай, балки бирмунча фойда ҳам келтиради.

Энди уруғликнинг нархи, даромад солиғининг кўпайиши муносабати билан ортиб кетган ишлаб чиқариш харажатларини қандай йўл билан қоплаш мумкин?

Маълумки, июнь Пленуми қарорига мувофиқ сут, гўшт, тухум, жун, дон ҳамда бошқа экинларнинг нархлари илгаригига нисбатан анча оширилди. Мана шуларни ҳисоблаб кўрганимизда колхозимизнинг ишлаб чиқариш планида шу маҳсулот турлари бўйича кўзда тутилганидан кўра анча кўп даромад олишимиз маълум бўлади. Жумладан ишлаб чиқариш планида сут, гўшт, жун, пилла, қоракўл тери, тухум, дон ва бошқа шунга ўхшаган маҳсулотларнинг нархи ошгани учун ишлаб чиқариш планида белгиланганидан кўра 506 минг сўм кўп даромад олар эканмиз.

Ўтган йили етиштирган пахта ҳосилимизнинг 50,2 процентини биринчи сорт, 31,2 процентини тўртинчи сорт билан топширган эдик. Биз бу йил камида 70 процент пахтани биринчи, 30 процент пахтани иккинчи ва учинчи сортга топширишга аҳд қилдик. Бу тадбир ҳам ҳеч шубҳасиз колхозимизга қўшимча даромад келтиради.

Бу мисоллардан равшан кўриниб турибдики, агар колхозлар КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарори асосида ишнинг кўзини билиб, тўғри ташкил қилса ҳеч қандай зарар кўрмайдилар. Бу қарор хўжаликнинг ҳамма тармоқларини ҳар тарафлама ривожлантириш учун курашга чақиради, чорвачиликка, дон экинларига, боғдорчиликка, сабзавотчиликка ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларига колхозчиларнинг эътиборини жалб қилади, уларни меҳнатга рағбатлантиради.

Биз июнь Пленуми қарори муносабати билан юқоридагилардан ташқари яна бир қатор тадбирларни амалга оширишни мўлжалламоқдамиз. Бу тадбирлар июнь Пленумидан кейин колхоз даромадини ва колхозчиларнинг меҳнатига тўланадиган ҳақни янада кўпайтиришга қаратилгандир.

Аввало биз Пленум қарорини колхоз активлари ўртасида кенг муҳокама қилиб чиқдик. Ҳозир ғўза парваришида юз бераётган ҳамма камчиликларни очиб ташладик. Айниқса мавжуд механизмлардан фойдаланишда юз берган тартибсизликларни йўқотиш чоралари кўрилди ва бутун куч ғўза парваришини кучайтириш ишига сафарбар этилди. Колхозчиларимиз ана шу тадбирларни амалга ошириш йўли билан илгари белгиланганидан кўп — ҳар гектар ердан 3 центнердан ортиқ ҳосил етиштириш тўғрисида қўшимча мажбурият олдилар. Чорвадорларимиз эса пландагига нисбатан 105 тонна кўп сут етказиб беришга ваъда қилдилар.

Биз ўз колхозимизда етиштириладиган маҳсулотларнинг таннархини анча камайтириш тадбирларини ҳам кўрмоқдамиз. Чунончи, ишлаб чиқариш планида ҳар бир центнер пахта етиштириш учун 5,8 тадан меҳнат сарфлашни, бир центнер пахта етиштириш учун 168 сўм маблағ харажат қилишни мўлжаллаган эдик. Буни ҳам қайта кўриб чиқдик. Бир центнер пахта етиштириш учун 5 тадан меҳнат, 76 сўм 10 тийиндан маблағ сарфлашни белгилаб қўйдик.

Шундай қилганимизда биз фақат пахтачиликдан 497 минг 700 сўм иқтисод қилиш имкониятига эга бўламиз. Маълумки, хўжаликни бошқариш учун ҳар хил ички харажатлар кўп бўлади. Колхоз правлениеси ана шундай харажатларни камайтириш йўли билан ҳам фойда келтиришни ҳисоблаб чиқди. Биз майда инвентарь ва таралар учун сарф-харажатни мўлжалдагидан 50 минг сўм камайтирамиз. Маъмурий хўжалик аппаратини қисқартириш, бу соҳадаги ишларни ихчамлаштириш ҳисобига ҳам 15 минг сўм кам харажат сарфлаш ҳозирнинг ўзидаёқ маълум бўлиб қолди. Шунингдек биз бошқа ҳар хил ишлаб чиқариш соҳасидаги чиқимларни камайтириш йўли билан 100 минг сўм пулни тежаб қолишни мўлжалламоқдамиз.

Шуни айтиш керакки, ҳар йили ҳам колхозлар йиғим-терим даврида ташқаридан келиб кўрсатилган ёрдам учун катта-катта маблағ сарфладилар. Бизнинг колхозда ҳам ўтган йилларда шундай бўлиб келган эди. Ваҳоланки ана шу ишларнинг асосий қисмини ўз кучимиз билан бажаришимиз яъни йиғим-терим даврида ишни пухта ташкил этишимиз мумкин эди. Биз июнь Пленуми қароридан олдин бу йил ташқаридан келиб бериладиган ёрдам учун 837 минг 200 сўм сарфлашни планлаштирган эдик. Биз буни қайта кўриб чиқиб, кўп ишни колхозчиларнинг ўзи бажарган тақдирда бу соҳада 137 минг 200 сўм иқтисод қилиб қолиш мумкинлигини аниқладик. Демак юқорида кўрсатилган харажатлар қисқартирилиши натижасида ҳаммаси бўлиб 799 минг 900 сўм иқтисод қилиш имкониятига эга бўламиз. Ҳозирги пайтда биз ана шу натижаларга эришиш учун иш олиб бормоқдамиз.

Агар мана шу тадбирлар тўла равишда амалга оширилган тақдирда колхоз даромади ҳам, колхозчиларимизнинг меҳнат кунларига бериладиган ҳақ ҳам анча ошади. Буни қуйидаги мисолдан яққол кўриш мумкин. Биз ўзимиз олган социалистик мажбуриятимизга кўра бу йил колхоз хўжалигининг ҳамма соҳаларида 17 миллион 629 минг сўм даромад қилишимиз керак. Лекин Пленум қароридан кейинги кўрган тадбирларимиз амалга оширилганда колхоз даромади 19 миллион 726 минг сўмга етади. Ҳар бир меҳнат кунига аввал белгиланган 19 сўм 60 тийин ўрнига 22 сўм 10 тийиндан пул тақсимланади.

Пленум қарорига жавобан биз ўзимизнинг перспектив планимизни ҳам ишлаб чиқдик. Жумладан пахта майдонини 2-3 йил ичида яна 300 гектарга кенгайтиришни, ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 40 центнерга етказишни, пахта етиштириш учун бўладиган харажатларни камайтиришни, чунончи ҳар центнер пахта учун 4-4,5 тадан меҳнат, 55-60 сўмдан маблағ сарфлашни планлаштирдик.

Чорвачилик соҳасида 160 сигирни 1960 йилгача 220 бошга етказиш, ҳар бир сигирдан 1957 йилда соғиб олинган 2010 литр ўрнига 2500 литрдан сут соғиб олиш тадбирлари белгиланди.

Бу тадбирларни белгилашимизга партиямизнинг июнь Пленуми йўллади. Партиямизнинг қишлоқ хўжалик соҳасида тинмай амалга ошириб келаётган тадбирлари деҳқонларимизни янги муваффақиятларга рағбатлантирмоқда. Биз партиямизнинг бу йўлланмаси асосида ўз колхозимиз экономикасини янада ривожлантирамиз. Айни кунларда колхозимизнинг аъзолари партиямизнинг чақириғига жавобан ғўза парваришини янада қизитиб юбордилар. Меҳнатсевар колхозчиларимиз ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажариб, колхозимиз хўжалигини янада мустаҳкамлайдилар, даромадни тинмай оширабередилар.

Боёвут районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзолари КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорини якдиллик билан муҳокама қилмоқдалар. Суратда: колхоз агрономи ўртоқ Р. Эгамбердиев бир группа колхозчилар билан суҳбат ўтказмоқда.

В. Салов фотоси.

Колхозчилар манфаатини кўзлаб

Колхозчилар, механизаторларнинг КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорини муҳокама қилишга бағишланган йиғилиши кўтаринки руҳ билан ўтди.

— КПСС Марказий Комитетининг бу янги қарори биз колхозчиларга қилинаётган ғамхўрликнинг янги мисолидир,—деди колхоз раиси ўртоқ Исмоилов. — Маҳсулотга ҳақ тўлашнинг бу янги формаси колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини оширади ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришни таъминлайди. Биз қанчалик кўп маҳсулот етказиб берсак, шунчалик кўп даромад оламиз.

— Мен 10 йилдан буён механизатор бўлиб ишлайман, — деди,— сўзга чиққан ўртоқ Хожиматов. — Мен шу йиллар ичида ҳосилни ошириш учун астойдил курашмоқдаман. Мен хизмат қилаётган далачилик бригадасида сабзавот эканларидан мўл ҳосил етиштириш учун аҳд қилинган. Ҳамма колхозчилар бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилаяптилар, кам меҳнат сарф қилиб, кўп ҳосил етиштириш тадбирлари амалга оширилаяпти. Пленум қарори бизларни янги ғалабаларга руҳлантиради. Биз бу қарорга жавобан дала ишларини янада кучайтирамиз ва ҳар 100 гектар ер ҳисобига 120 центнердан гўшт, 410 центнердан сут етиштирамиз. Шунингдек шаҳар аҳолисининг сабзавот маҳсулотларига бўлган талабларини қондириш ишига ҳам муносиб ҳисса қўшиш учун курашамиз.

Қорасув районидаги Свердлов номли колхоз аъзолари, механизаторлари социалистик мусобақани кучайтириб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари мўл-кўлчилигини вужудга келтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Я. МОРДУХАЕВ.

Қишлоқ хўжалигини янада ривожлантирамиз

КПСС Марказий Комитетининг июнь Пленуми қарори қишлоқ хўжалигимизнинг барча тармоқларини ҳар тарафлама комплекс ривожлантиришнинг оқилона ва энг тўғри программасини белгилаб берди.

Тарихий қарорда белгилаб берилган тадбирлар қишлоқ хўжалигини, айниқса пахтачиликни бундан буён ҳам кескин ривожлантиришда биз деҳқонлар учун муҳим йўлланма бўлиб хизмат қилади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари нархларининг хилма-хиллигига чек қўйиш ва ягона нархлар белгилаш эндиликда илғор хўжаликлар билан бир қаторда камқувват колхозлар экономикасини ҳам мустаҳкамлаш имкониятини беради, маҳсулотларга ҳақ тўлашда бақувват колхозлар билан кам қувват колхозлар ўртасидаги фарқ йўқотилади.

Биз қарор муносабати билан ишлаб чиқариш планимизни қайта кўриб чиқдик. Давлатга топшириладиган ёғ, сут, гўшт, тухум, пилла ва бошқа маҳсулотларнинг нархи оширилиши натижасида 345 минг сўм қўшимча даромад қилар эканмиз. МТС иши учун тўланадиган натура ҳақини эса 1 миллион 200 минг сўм миқдорида планлаштирган эдик. Шундан 500 минг сўми уруғлик чигитнинг нархи оширилганлиги ва бошқа баъзи харажатларга сарфланган тақдирда ҳам даромадимизга қарийб 700 минг сўм фойда қўшилар экан.

Мана шунинг ўзидан кўриниб турибдики, фақат чорвачилик ва бошқа маҳсулотларнинг давлат нархлари ошиши ва натура ҳақи тўлашнинг бекор қилиниши натижасида устама мукофотдан кўрадиган зараримизга қараганда фойдамиз кўпроқ сўмни ташкил қилар экан.

Колхозимиз аъзолари билан маслаҳатлашиб, даромадни кўпайтиришнинг бошқа муҳим тадбирларини ҳам белгилаб чиқдик. Илгари 779 гектар ердан 2065 тонна пахта ҳосили олишни мўлжаллаган эдик. Янги қарорни қўллаб-қувватлаётган пахтакорларимиз эндиликда ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, ҳосилни камида 400 тонна оширишга аҳд қилдилар. Бунинг учун бизда барча имкониятлар мавжуд. Бу йил тўла гектар таъминланган, ғўза тупларининг нормал қалинликда бўлишига эришганмиз. Икки томонлама сифатли парвариш қилинаётган ғўзаларимиз яхши ривожланиб, гуллаш даврига кирди. Биз бундан буён ҳам мўл ҳосил етиштириш учун тинмай курашаверамиз, шу йўл билан давлатга қўшимча топшириладиган 400 тонна пахта эвазига 1 миллион 200 минг сўм фойда қиламиз, деган сўзимизнинг уддасидан чиқамиз.

Колхозимиз аъзолари ҳосилни ошириш билан бирга меҳнат кунларини иқтисод қилиш учун ҳам курашмоқдалар. Ўтган йили биз 1 центнер пахта етиштириш учун 7,2 та меҳнат куни сарфлаган эдик. Бу йил эса бир центнер пахта учун 5,7 меҳнат куни сарфланади, холос.

Ана шундай қилиб, партиямизнинг биз колхозчи деҳқонларга қилаётган катта ғамхўрлиги туфайли бу йил 2 миллион сўм қўшимча даромад олишга эришамиз. Ўтган йили 1 меҳнат кунига 16 сўм 20 тийиндан пул тақсимлаган бўлсак, бу йил 18 сўм 10 тийиндан пул, 2 килограмм 700 граммдан дон тақсимлаймиз.

Мана шуларнинг ҳаммаси КПСС МКнинг июнь Пленуми қарори қишлоқ хўжалигини комплекс ривожлантиришга, айниқса, пахтачиликни юксалтиришга, саноатни хомашё билан янада кўпроқ таъминлашга, колхозчи деҳқонлар турмушини янада фаровонлаштиришга қаратилганлигини кўрсатиб турибди.

Ж. МАМАНОВ,

Сирдарё районидаги Тарас Шевченко номли колхознинг раиси.

МИХАИЛ ПАК,

колхоз бухгалтери.

Ғўзани кеча-кундуз яшнатаётганлар

Саратонда қаторларга таралган сув ғўза томирларига ҳаёт қонидек сингади, экинни яшнатади. Сувчи ҳозирги пайтда деҳқон қилган ишга пардоз берувчи, солинган ўғитни ғўзанинг томир-томирига сингдирувчи, бугунги шонани эртага гулга айлантирувчи кишидир.

Оққўрғон районидаги Сталин номли колхознинг илғор сувчилари буни яхши тушунадилар. Иккинчи бригаданинг сувчиси Умарали Муродовда шу кунларда тиним йўқ. У ўз шериги Малик Абдуқодиров билан биргаликда 40 гектар ердаги ғўзани суғоришни ўз зиммасига олган. Ҳар иккала сувчи ҳам бу масъулиятли вазифани бажонидил бажармоқдалар ва кеча-кундуз навбат билан ишлаб, ғўзаларни қондириб суғораётирлар.

6-бригаданинг сувчиларидан Жалол Топров, Бозор Эрматов ўртоқлар ҳам ғўзани суғоришда илғорлардан қолишмайдилар. Улар ўз нормаларини ошириб бажариш билан бирга, ишнинг сифатли бўлиши учун ҳам астойдил курашмоқдалар.

Колхоз правлениеси сувчиларнинг унумли ишлашлари учун тўла шароит яратиб берган. Ҳар куни уларга асал, қанд, тухум бериб турилади. Сувчилар чиройли жиҳозланган дала шийпонларида дам оладилар.

У. МУСОҚОВ.

Мўл ҳосил нишоналари

Бекобод районидаги 1-«Далварзин» совхозининг ишчилари бу йил она-Ватанга 12 минг тонна пахта етказиб бериш учун астойдил курашаётирлар.

Айниқса 4- бўлим пахтакорларининг иши кишини қувонтиради. Бу бўлимдаги 4 та пахтачилик бригадасининг 435 гектар ердаги ғўзаси икки марта узунасига, икки марта кўндалангига культивациядан чиқарилди, сифатли озиқлантирилди.

Бўлимнинг Эргаш Абдукаримов, А. Мирзааҳмедов ўртоқлар бошлиқ трактор-далачилик бригадаларида иш айниқса намунали уюштирилган. Бу бригадаларнинг ғўзалари қийғос шоналаб, гуллаш олдида турибди.

Бўлимнинг ҳамма бригадаларида ҳам иш қизғин давом этмоқда. Суғориш, культивация, чопиқ ва ўғитлаш бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Ғўзаларнинг четларига ва қатор ораларига ҳашаротга қарши дори сепилган. Бўлимнинг ҳамма бригадаларида ғўзалар най орқали қондирилиб суғорилаётир.

Бу бўлимда ишчиларга қулай иш шароити яратиб берилган. Ҳамма бригадаларда дала шийпонлари бор, улар яхшилаб жиҳозланган, радиоприёмник ва ҳар хил плакатлар бор.

Бўлим ишчилари ҳар гектар пахта майдонидан 30 центнердан ҳосил етиштириш учун янада зўр ғайрат билан курашмоқдалар.

Т. УМУРЗОҚОВ.

Ҳосилни ҳам, даромадни ҳам янада оширамиз

Партиямиз Марказий Комитети июнь Пленуми ғоят муҳим, ҳаётий масалани муҳокама қилди. Эндиликда колхозлар давлатга топшириладиган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари учун шу чоққача амалда бўлган шартга мувофиқ хилма-хил баҳолар билан эмас, балки ягона баҳо билан ҳақ оладилар.

Илгари эса аҳвол бутунлай бошқача эди. Пландан ошиқча маҳсулот топширган колхозлар устама мукофот тариқасида давлатдан жуда кўп пул олар эдилар.

Мисол учун, бизнинг колхозни олайлик. Ўтган йили колхоз 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан давлатга ўрта ҳисобда 34,2 центнердан пахта топширди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларига ҳақ тўлашнинг амалдаги шартига мувофиқ ҳар гектар ердан топширилган пахтанинг 23 центнери учун колхоз устама мукофот олмади, яъни унга давлат 303 сўмдан ҳақ тўлади. Ҳосилнинг қолган қисмига эса устама мукофот олди ва давлат унинг ҳар центнерига 564 сўмдан ҳақ тўлади.

Районимиздаги Ленин номли колхоз эса ҳар гектар ердан 22 центнердан пахта топшириб, устама мукофотга илинмагани учун ҳар центнер пахта учун давлатдан 297 сўмдан ҳақ олди. Бошқача қилиб айтганда Ленин номли колхоз топширган пахтанинг ҳар бир центнери бизнинг колхоз топширган пахтага нисбатан давлатга 71 сўм арзонга тушди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев ҳам Пленумда қилган докладида буни жуда тўғри кўрсатган.

Хўш, бундан кимга фойдаю, кимга зарар? Бизнинг колхозимизга ўхшаган юқори ҳосилли колхозлар албатта катта фойда кўрар эди. Ўрта даражадаги ва айниқса Ленин номли колхозга ўхшаган ҳамда кўпчиликни ташкил этган кам ҳосилли колхозлар зарар қиларди. Тўғрисини айтганда, Ленин номли колхоз биз билан бир районда бўлгани, унинг аъзолари бизнинг колхозчиларимиз билан бир хил меҳнат қилгани ҳолда кам даромад оларди. Бунинг устига давлат бизнинг маҳсулотимиздан у қадар кўп фойда кўрмасди, чунки у қимматга тушарди.

Бу, албатта, давлат ва умумхалқ манфаатлари нуқтаи назаридан қараганда тўғри эмас. Шу туфайли колхозимиз аъзолари Марказий Комитет Пленуми қарорида белгиланган тадбирларга давлат ва умумхалқ манфаатларини ифода этувчи, колхозлар экономикасини мустаҳкамловчи ва қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришдан барча колхозчиларни баббаравар манфаатдор қилувчи омил деб баҳо бермоқдалар. Шу билан бир қаторда улар колхознинг хўжаликдан оладиган даромадини янада ошириш мақсадида маҳсулот етиштиришни кўпайтириш, аҳолининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига, саноатнинг эса хомашёга бўлган эҳтиёжини тўла таъминлаш учун курашни кучайтиришга бел боғладилар. Бу ўз навбатида шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги алоқани, ишчилар синфи билан колхозчи деҳқонларнинг иттифоқини янада мустаҳкамлайди.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти колхозчилар билан маслаҳатлашиб, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг ялпи ҳосилини ошириш, давлатга кўпроқ маҳсулот топшириш ва шу асосда даромадни кўпайтириш, меҳнат кунининг қимматини ошириш тадбирларини белгилаб чиқдилар. Ўтган йили колхоз давлатга ҳаммаси бўлиб 30 минг 710 центнер пахта топшириб, пахтачиликдан 11 миллион 330 минг сўм, хўжаликнинг ҳамма соҳасидан эса 13 миллион 700 минг сўм даромад қилган эди.

Бу йил 1030 гектар ерга чигит экилди. Колхоз аъзолари ҳар гектар ердан 36 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Агар ана шу миқдордаги ҳосилни етиштириб, унинг кўп қисмини биринчи сортга топширсак, пахтачиликдан келадиган даромад қарийб 13 миллион сўмни ташкил этади. Чунки бу йил МТС иши учун натура ҳақи тўламаймиз.

Бундан ташқари чорвачиликдан ҳам катта даромад олинади. Ўтган йили давлатга мажбурий равишда етказиб берилган ва сотилган чорвачилик маҳсулотлари учун 670 минг сўм пул олган эдик. Чорвачилик маҳсулотларининг нархи ошганлиги туфайли бу йил давлатга ақалли ўтган йилги миқдорда маҳсулот топширганимизда ҳам ўтган йилдагидан 131 минг 300 сўм кўп даромад қиламиз. Ваҳоланки бу йил колхозда гўшт, сут, жун, тухум, шунингдек ғалла, шоли, сабзавот ўтган йилдагига қараганда анча кўп етиштирилади ва давлатга топширилади.

Мўлжалдаги пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини олиш учун ғўза ва бошқа экинларнинг парваришини бутун чоралар билан кучайтириш керак. Бу биринчидан, ҳосилни тезроқ етилтириш ва уни барвақт йиғиб-териб олиш, иккинчидан, унинг кўп қисмини юқори сорт билан топшириш имконини беради.

Ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, гектаридан 40 центнер ва ундан ҳам ортиқ ҳосил етиштиришга ваъда берган Ким Софья, Цой Дя Им, Холмат Бойжигитов, Анвар Ўралов ва бошқа ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг аъзолари бутун кучни ғўзани культивация, чопиқ қилишга, суғориш ва озиқлантиришни намунали ўтказиб, экиннинг ривожланишини тезлаштиришга сафарбар этаётирлар. Ҳозир колхозда учинчи культивация, иккинчи чопиқ, суғориш ва озиқлантириш давом этаётир. Ғўзани суюқ аммиак билан озиқлантириш бу йил янада кенг қўлланилмоқда. Маҳаллий ўғитдан ҳар қачонгидан ҳам кўп фойдаланишга алоҳида эътибор берилаётир. Чунки бусиз юқори ҳосил етиштириб бўлмайди.

Ҳеч шубҳа йўқки, колхозимизнинг аъзолари КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг қарорига жавобан барча қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштирадилар, чорвачиликнинг маҳсулдорлигини оширадилар ва колхоз экономикасини янада мустаҳкамлайдилар.

КИМ ПЕН ХВА,

Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг раиси, икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

АН ИР ЧЕН,

колхоз партия бюросининг секретари.

ПАК ЛИЛИЯ,

колхоз экономисти.

Сабзавот, чорвачилик маҳсулотларини янада кўпайтириш учун

Тошкент районидаги колхозларнинг аъзолари, совхоз ишчилари, КПСС Марказий Комитети июнь Пленуми қарорини мамнуният билан кутиб олдилар. Янги қарор колхозчилар, совхоз ишчилари ва чорвадорларнинг кўп маҳсулот етиштиришга бўлган ғайрат ва ташаббусларини бениҳоя ошириб юборди. Агитаторлар Пленум материалларини дала шийпонлари, фермаларда ўқиб тушунтираётирлар.

— Партиямиз Марказий Комитети Пленумининг янги қарори, — деди «XX партсъезд» колхозининг раиси М. Пўлатов, — меҳнаткашлар тўғрисида қилинаётган ғамхўрликнинг янги ва яна бир ёрқин далилидир. Қарорда кўзда тутилган тадбирлар колхоз хўжалигини янада мустаҳкамлайди, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга чорвачиликдан улгуржи даромад олишимизга кенг йўл очиб беради. Бизнинг колхозимизда ҳам қорамоллар, қўйлар сони йилдан-йилга кўпаймоқда. Чўчқачилик кескин равишда ривожланаётир. Биз гўшт, сут, ёғ етиштиришда АҚШдан ўтиб кетиш тадбирларини кўраётирмиз. Олаётган маҳсулотларимиз бунга далил бўла олади. Шу йилнинг 5 ойи мобайнида ўтган йилдагига қараганда сигирлардан 13 тонна кўп сут соғиб олдик. Чорвачилик маҳсулотларининг нархи оширилиши муносабати билан колхозимиз 1,5 баравар кўп даромадга эга бўлади.

Пленум қарори Сталин номли колхоз аъзоларини ғайратлантириб юборди. Картошка, сабзавот экинлари парвариши ҳар тарафлама кучайтирилди. Колхоз шаҳар аҳолиси, пойтахтдаги корхоналарнинг ишчиларига маҳсулотни етказиб беришни кўпайтириш, ҳосилни ошириш ҳисобига ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ картошка, сабзавот ва чорвачилик маҳсулотлари етказиб бериш мажбуриятини олди. Колхоз чорвадорлари ўтган йилдагидан 33 тоннага яқин кўп сут соғиб олиб, давлатга топширди ва шаҳар аҳолисига етказиб берди.

Райондаги «Қизил шарқ» колхозининг чорвадорлари сигирлардан кўп сут соғиб олиши туфайли йиллик планни муддатидан илгари 122 процент қилиб адо этди. Куйбишев номли, «Коммунизм» колхозларининг аъзолари Пленум қарорини сут тайёрлаш йиллик планини ошириб бажариш билан кутиб олдилар. Район давлатга тухум етказиб бериш планини 132 процент бажарди.

Район чорвадорлари сигирларни яхши парвариш қилиш йўли билан ҳар бир сигирдан сут соғиб олишни кўпайтириш учун курашмоқдалар.

Ш. КУЗАНБОЕВ.

ТАСС баёноти

Кейинги вақтларда АҚШ ва Англия ҳукмрон доиралари Ливаннинг ички ишларига қуролли равишда аралашишга тайёрланаётганликлари тўғрисидаги хабарлар тез-тез олиниб турибди. Шу мақсадда, жумладан, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Ливанга юбораётган кузатувчилар группасини БМТнинг полиция кучларига айлантириш кўзда тутилмоқда. Ана шу кузатувчиларнинг сонини анча кўпайтириш мўлжалланмоқда. Шундай қилиб, ажнабийларнинг Ливан ички ишларига қурол кучи билан аралашувидан иборат хавфли планлар тузилмоқда.

Маълумки, АҚШ ва Англиянинг раҳбар давлат арбоблари ана шу планларни ошкора эълон қилмоқдалар. Масалан, АҚШ давлат секретари Даллес 17 июнда ўтказилган матбуот конференциясида Ливанда «БМТ қуролли кучлари сонини аввал мўлжалланганидан анча кўпайтириш ва уларнинг составини бошқачароқ қилиб тузиш» зарур, деди. Шу билан бирга, Даллес АҚШ ўз қўшинларини БМТ қуролли кучлари сифатида Ливанга юбориш ниятида эканлигини ҳам ошкора айтди. Даллес шу ондаёқ Америка қўшинлари Ливанга БМТ илтимоси билангина эмас, балки унинг ўз ихтиёри билан ҳам туширилиши мумкин, деб таъкидлади. Бошқа сўз билан айтганда, АҚШ Ливанга нисбатан қуролли интервенция йўлига ўта олишини бутун дунёга маълум қилди.

Шундан бир кун кейин, 18 июнда президент Эйзенхауэр матбуот вакилларига Ливандаги воқеалар муносабати билан АҚШ «уруш ҳаракатлари бошлаш»га тайёр эканлигини ва АҚШнинг қандай ҳаракат қилиши мумкинлиги тўғрисидаги масала «БМТ кузатувчилар группасининг ва БМТ бош секретарининг фикри»га боғлиқ эканлигини айтди.

Франция министри Андрэ Мальро ҳам Ливан воқеаларига тўхталиб, «АҚШ ва Англия ҳаракат бошлаганларида, Франциянинг позицияси ана шу ҳаракатларда қатнашишдан иборат бўлур эди, албатта», деди.

Инглиз матбуоти АҚШ ва Англия Ливанга қарши қуролли интервенция уюштириш планини ишлаб чиқдилар ва ана шу араб мамлакатининг аҳолисидан қонли ўч олишга тайёрдирлар, деб ошкора ёзмоқда. «Ньюс кроникл» газетаси ана шу планларнинг баъзи тафсилотларини ҳам очиб ташлайди ва «бу планлар ҳозирги шаклида АҚШ 6- флоти денгиз пиёдаларидан уч минг солдатни Байрутга десант қилиб туширишни ва Англия ҳамда Американинг парашют десантини туширишни кўзда тутади» деб уқтириб ўтади.

Америка ва Англия самолётлари бутун дунё кўзи олдида Ливанга қурол-яроғ ва ўқ-дориларни узлуксиз етказиб бермоқдалар. АҚШ ва Англия қўшинлари Ўрта денгизнинг шарқий қирғоғига келтирилмоқда. АҚШ 6- ҳарбий денгиз флотининг кемалари ва Англия кемалари, шу жумладан, «Арк Ройял» авианоси ҳам Ливан соҳилларига яқин жойда турибди.

АҚШ ҳарбий министри Макэлрой араб халқларига қарши атом қуроли ишлатамиз, деб очиқдан-очиқ таҳдид қилди. У, 19 июнда АҚШ қуролли кучларига Ливаннинг ишларига аралашишга тўғри келганида, «оз ёки кўп миқдордаги соф» атом бомбалари ортилган бомбардимончи самолётлардан Ўрта Шарқда «сира ҳам иккиланмай» фойдаланур эдим, деди.

Шу муносабат билан, қадим замонларда Римда яхши бир одат бўлганлигини, яъни муҳим қарор чиқаришдан олдин римликлар совуқ сувда чўмилганликларини Америка министрига эслатиб ўтиш ўринли бўлур эди. АҚШ ҳарбий министри бу тажрибадан фойдаланганми? Агар фойдаланмаган бўлса, у ҳолда, Макэлрой жанобларига шу хилдаги гапларни айтишга журъат этишдан аввал римликлардан ибрат олиш ўринли бўлур эди.

Ғарб давлатларининг хабардор доиралари АҚШ ва Англиянинг юқорида айтилган барча ҳарбий тайёргарликлари Ливаннинг ички ишларига аралашиш соҳасидаги операцияни жуда қисқа вақт ичида ўтказишга ва шундай қилиб, жаҳонни рўй берган воқеа олдида ғафлатда қолдиришга мўлжалланганлигини яширмаётирлар. Ўз мамлакатларининг жамоат фикрини ана шу жиноий агрессия актига тайёрлаш учун НАТО мамлакатларининг расмий матбуотида Бирлашган Араб Республикаси Ливан ишларига аралашмоқда, деган турли сафсаталар зўр бериб тарқатилмоқда.

Ғарб мамлакатларининг матбуоти Ливанга қарши интервенция тайёрлаш олдидан Англия билан Америка тил бириктирганлигини, АҚШ президенти Эйзенхауэр билан Буюк Британия бош министри Макмиллан ўртасида яқинда олиб борилган музокараларнинг асосий темаси Ливанга қарши агрессия планларини мувофиқлаштиришдан иборат бўлганлигини ошкора таъкидламоқда. АҚШ ва Буюк Британия ҳукуматлари буни рад этиш у ёқда турсин, балки ҳақиқатан ҳам тасдиқламоқдалар. АҚШ раҳбар арбобларининг юқорида зикр қилинган гаплари мазкур учрашув тамом бўлиши биланоқ айтилганлиги бежиз эмас.

Буларнинг ҳаммаси АҚШдаги ва ғарбнинг бошқа баъзи бир мамлакатларидаги ҳукмрон доиралар ё БМТ қуролли кучлари деган баҳона билан, ёки ҳеч қандай ниқобсиз ўз қўшинларини Ливанга киргизиб, мамлакатни босиб олиш ниятида эканликларини кўрсатади. Ҳозирги вақтда мустамлакачиларнинг Ливан ишларига аралашувига қарши, ажнабийларнинг зўравонлигига қарши ўз мустақиллиги учун курашаётган Ливан халқига нисбатан интервенция бошлаш учун баҳона қилирилмоқда, холос.

Мустамлакаларни талашдан иборат аввалги сиёсатидан ҳануз воз кечолмаётган ғарб давлатларининг баъзи доиралари Мисрга қарши қилинган агрессия ва Сурияга қарши қилинган авантюра барбод бўлганлиги учун қасос олмоқчи эмасларми, деган ҳақли савол пайдо бўлади.

Аммо, тажриба шуни кўрсатадики, бундай мўлжалларнинг таги пучдир. Шунга шубҳаланмаса ҳам бўладики, ажнабийларнинг Ливанга қарши интервенцияси, аввало, ғарб давлатларининг араб халқларига нисбатан агрессив ва экспансиячилик планларини яна бир марта фош қилган бўлур эди. Бу давлатларнинг ўтмишдаги ҳаракатлари араб халқлари ўртасида мустамлакачиларга нисбатан жуда катта нафрат туғдирган бўлса, араб халқларига қарши қилинадиган ҳар қандай янги агрессия ана шу нафратни ғоят кучайтиражагига, аждод-авлодлар доим нафрат билан қараб келажагига шубҳа бўлиши мумкин эмас. Интервентларнинг бомбалари ва тўплари Ливан гражданларинигина ҳалок қилиб қолмай, балки шу билан бирга, Ғарбнинг Шарқ халқларига нисбатан яхши ниятлари бор, деб ҳалигача умид боғлаб келаётган кишиларнинг ана шу хом хаёлига ҳам тамомила хотима берилган бўлур эди.

Ҳеч кимга сир эмаски, АҚШдаги муайян доиралар Ливаннинг ички ишларига аралашиш планларини кўпданоқ тайёрлаб келмоқдалар, бунинг учун, даставвал, мустамлакачиликдан иборат «Даллес-Эйзенхауэр доктринаси»дан фойдаланмоқчи бўладилар. Ливандаги бир қанча таниқли сиёсий ва давлат арбоблари мамлакат халқининг хоҳиш-иродасини ифода этиб, мустамлакачиларнинг ана шу планларини қораламоқдалар. Масалан, Ливан парламентининг раиси Осейран Ливан халқи ҳар қандай чет эл қуролли кучларининг, БМТ қуролли кучларининг ҳам, ёки бошқа бирон давлат қуролли кучларининг ҳам Ливанга туширилишига йўл қўймайди, деди. Шу билан бирга, у, БМТ кузатувчиларининг Ливанга келиши чет эл қўшинларини тушириш учун муқаддима бўлмаслиги керак, деб таъкидлади.

Мусулмонлар партияси «Нажоди»нинг раҳбари Аднан Ҳаким бундай деди: «Хаммаршельднинг Ливанга келиши халқаро полиция қўшинларини Ливанга тушириш учун тайёргарликдан иборат бўлса, у ҳолда биз унга: ўз мамлакатингизга қайтиб кетингиз, деб айтамиз. Биз бирор мамлакатнинг мамлакатимиз ички ишларига аралашувини истамаймиз ва чет эл қўшинларини Ливанга юбормоқчи бўлганларнинг ҳаммасига қарши курашамиз».

Ливандаги «Миллий блок» партиясининг раҳбари, парламент депутати Раймонд Эдде ажнабийларнинг Ливан ички ишларига ҳар қандай баҳона билан қуролли равишда аралашуви Яқин ва Ўрта Шарқда ҳамда бутун дунёда тинчлик ишига путур етказиши мумкин, деди.

Ливан ички ишларига қурол кучи билан аралашиш планлари Ливандагина эмас ва араб мамлакатларидагина эмас, балки Шарқнинг, шунингдек Ғарбнинг бошқа кўп мамлакатларида ҳам қаҳр-ғазабни кучайтириб юборди. Бунинг сабаби ҳам маълум, чунки ажнабийларнинг Ливанга қарши қуролли интервенцияси Ливан халқинигина эмас, ўз мустақиллигини ҳимоя қилаётган Араб Шарқи халқларинигина эмас, балки бутун дунёдаги тинчлик кучларини ҳам хавф остида қолдирган бўлур эди. Шу сабабдан, тинчлик тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилаётган ҳар бир давлат ва ҳар бир ҳукуматнинг бурчи — Ливанга қарши агрессияга йўл қўймаслик учун мумкин бўлган ҳамма чорани кўришдан иборат. Халқаро хавфсизликни сақлаш учун ташкил этилган БМТнинг Ливанга қарши агрессияни ниқоблаш учун тинчлик душманлари томонидан у ёки бу шаклда фойдаланилишига йўл қўйиш мумкин эмас. Хавфсизлик Кенгашининг қарорига мувофиқ, Ливанга юборилаётган БМТ кузатувчилар группаси Хавфсизлик Кенгашининг қарорида кўзда тутилганидан бошқа функцияларни ва унга тегишли ахборотни бериб туришдан бошқа функцияларни бажариши мумкин эмас. Бу группа мамлакатнинг ва унда яшовчи халқнинг ички ишларига аралаша олмайди ва аралашишга ҳақи ҳам йўқ. Ливанга қарши тайёрланаётган интервенция планлари ўз сиёсатларини «совуқ уруш»ни давом эттириш ва халқаро кескинликни кучайтириш билан маҳкам боғлаган кучлар Яқин ва Ўрта Шарқ районини империалистларнинг доимий найранг ишлатиш ва хавф-хатарли иғвогарлик объекти деб қараётганликларини яна бир марта кўрсатади. Шундай иғвогарлик ўчоқларидан бири йўқотилмасданоқ, янги, янада хавфли ўчоқ пайдо бўлмоқда.

Ғарб давлатларининг Ливанга қарши қуролли интервенция қилиш хавфи пайдо бўлганлиги муносабати билан Совет Иттифоқининг расмий доиралари баъзи давлатларнинг у ёки бу баҳона билан Ливанга қарши қуролли интервенцияни амалга ошириш йўлидаги уринишлари Бирлашган Миллатларнинг принципларига тамомила хилофдир ва ана шу принципларни ҳақорат қилишдир, деб ҳисобламоқдалар. Ливан давлатига тааллуқли масалаларни ҳал этиш Ливан халқининг ва фақат Ливан халқининггина ўз ҳуқуқидир. Ливандаги у ёки бу ички воқеалар унинг ички ишларига ташқаридан аралашиш учун баҳона бўлмаслиги керак. Ғарб давлатларининг Ливан ички ишларига қурол кучи билан аралашишга уринишлари халқаро вазиятни муқаррар жиддий суратда кескинлаштирган бўлур эди ва тинчлик ишини жиддий хавф остида қолдирган бўлур эдики, бунинг учун жавобгарлик тамомила ва бутунича ана шу уринишларнинг ташкилотчилари ва қатнашчилари зиммасига юкланган бўлур эди.

Совет Иттифоқига келганда, шуни айтиш кераккн, кўп марта такрорлаб айтилганидек, Совет Иттифоқи СССР чегаралари яқинида жойлашган Яқин ва Ўрта Шарқ районида тинчлик ҳукм суриши учун тарафдордир. Шу сабабдан, Совет Иттифоқи бу сафар ҳам ажнабийларнинг Ливанда интервенция тайёрлашларига, бу интервенциянинг қандай ниқобланишидан қатъи назар, бефарқ қарай олмайди.

Американинг Москвадаги элчихонаси биноси олдида норозилик намойиши

25 июнда тушдан кейин Москва меҳнаткашлари ва ўқувчиларининг кўпгина группалари Американинг Москвадаги элчихонаси томон йўл олдилар. Намойишчилар элчихона олдида тўхталиб, яқинда Нью-Йоркда СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги ваколатхонаси олдида душманлик, иғвогарлик мақсадида уюштирилган хуружларга қарши чора кўрмаган америка маъмурларининг хатти-ҳаракатларидан дарғазаб бўлганликларини билдирдилар. Намойишчилардан кўпи «Иғвогарлик ҳомийлари бўлган америка маъмурларига лаънат!», «Яшасин Совет ҳукуматининг тинчликсевар сиёсати!», «Яшасин Венгрия Халқ Республикаси!» деган сўзлар ёзилган плакат ва лавҳаларни кўтариб олган эди.

Элчихона биносининг фасади олдидаги панжарага: «Разил иғвогарликка хотима беришни талаб қиламиз!», «Яшасин Совет ва венгер халқлари ўртасидаги дўстлик!», «Яшасин бутун дунёда тинчлик!» деган сўзлар ёзилган қоғоз ва фанерадан ясалган плакатлар илиб қўйилди. (ТАСС).

БОҒБОНЛАРГА МАСЛАҲАТ

Токларни ўз вақтида ва сифатли парвариш қилайлик

Узумни кўпайтириш учун токзорларни агротехника қоидалари асосида ва юқори сифатли парвариш қилиш катта роль ўйнайди. Токларни хомток қилиб бойлаш, навдаларини чеканка қилиш энг муҳим агротехника тадбирларидан биридир.

Токлар хомток қилинганда узум бошлари йирик, рангдор ва ширали бўлиб етишади, навдалар яхши пишади, улардаги куртаклар нормал ривожланади. Натижада келгуси йилда ҳосил яна ҳам мўл бўлади. Булардан ташқари хомток қилиш ва навдаларни бойлаш тўғри ўтказилса кузда навдаларни кесиш анча осонлашади.

Хомток вақтида қандай навдаларни олиб ташлаш керак? Хомток вақтида асосан шу йилги ўсган ҳосилсиз, заиф, қийшиқ, чалкаш, барг қўлтиғидан чиққан бачки навдалар ва илдиз атрофидан чиққан ортиқча навдалар олиб ташланади.

Баъзан токларда айрим зангларнинг пастки ва ўрта қисмида ҳосилли навдалар бўлади, Лекин юқори томонидаги навдаларда ҳосил бўлмайди. Бундай зангларни ҳосилли навдаларидан кейинги қисмини кесиб ташласа бўлади. Агар токда 4-5 занг бўлиб уларнинг бирида бутунлай ҳосилсиз навдалар ўсган бўлса, бундай зангни тагидан олиб ташлаш мумкин.

Шуни айтиш керакки, хомток вақтида олиб ташланадиган навда ва занглар турли ёшдаги, турлича навли ва ўсиш даражалари турли хил бўлган навлар учун бир хил (стандарт) эмас. Хомток вақтида ҳар бир навнинг ўсиш кучига, тупроқ ва ер шароитига, токларни сув билан таъмин этилишига ва уларнинг ёшига эътибор бериш керак. Кўпчилик хўраки (столовой) навлар навдаси кучли ва баъзи винобоп навлар кучсиз ўсади. Кучсиз ўсувчи нав токларнинг шохлари калта ва сийрак бўлганидан баъзан узумларини офтоб уриш ҳоллари бўлади. Бундай токлардан хомток вақтида кам навда олиб ташлаш керак. Кўпчилик ҳовлиларда ўстирилаётган тоғ узуми серҳосил бўлиб, қариганда навдалари яхши ўсмайди. Бундай токларни хомток қилмай, навдаларини тараб бойлаб қўйиш кифоядир. Хомток вақтида яна шунга аҳамият бериш керакки, келгуси йил ҳосил учун қолдириладиган навдалар етарли бўлсин. Бунинг учун хомток вақтида ҳамма ҳосилсиз навдаларини олиб ташламай, бақувват навдалардан бир нечаларини қолдириш керак. Баъзан токларнинг зангидан ўсган навдаларни олиб ташлайдилар. Бу ҳол зангларнинг яланғочланишига ва ҳосилнинг фақат токнинг юқорисига тўпланишига олиб келади. Ҳосилни ток тупида баравар тақсимлаш учун зангдан ўсган навдаларнинг ҳаммасини олиб ташламасдан ҳар бир зангда ўртача икки донадан навда қолдириш керак. Булардан ташқари токларнинг илдиз бўғзидан чиққан навдалардан ҳам 2-3 тасини занглар зарарланганида алмаштириш мақсадида қолдирилади.

Бир-икки ёшли токлар яхши ўсиб, навдалари 50-60 сантиметрга етганда ҳар бир тупда 4-6 дона бақувват ўсган навдаларини қолдириб, бошқалари олиб ташланади. Ёз давомида шу навдаларнинг барг қўлтиғидан ўсган бачки навдалари ҳам олиб ташланиб турилади. Яхши ўсган, етилиб пишган навдаларни кузда ҳосил учун кесиш мумкин.

Хомток вақтида баргларни юлиб юбормаслик ва навдаларнинг учини кесмаслик зарур. Чунки барг қўлтиғидаги куртаклар зарарланиб, келгуси йилги ҳосил намайиши мумкин. Агар навдаларнинг учи кесилса ҳар бир барг қўлтиғидан тезда бачки навдалар ўсиб, ток тупини қалинлаштиради ва уни кучсизлантиради.

Хомток қилинаётганда барг қўлтиғидан чиққан бачки навдалар ҳам олиб ташланади. Буларни олиб ташлаш токнинг қуёш, ҳаво ва шамолдан фойдаланишини яхшилайди. Ҳар бир барг қўлтиғидаги куртакнинг нормал ривожланишига имконият туғилади. Агар токлар совуқдан зарарланган бўлса, бачки навдалардан 3-4 тасини қолдириб, тупнинг ерустки (тана) қисмини тайёрлашда фойдаланиш мумкин.

Хомтокдан сўнг навдаларни кетма-кет тараб бойлаш зарур.

Июннинг иккинчи ярмидан бошлаб узум ғужумлари нўхотдек бўлади, навдалар ва бачки навдалар яна ўсиб тупни қалинлаштиради. Шунинг учун июннинг иккинчи ярмида хомток ўтказилади. Буни ғўра хомток деб аталади. Бу хомток июлнинг биринчи ўн кунлигигача давом этади. Хомток билан бирга кетма-кет навдаларни бойлаб бориш керак. Иккинчи хомток вақтида биринчи хомтокдан қолган — олиниши лозим бўлган навдалар ва бачки навдалар олиб ташланади. Агар ҳосил кўп, ўсиш ўртача бўлса, бундай тупларда иккинчи хомток ўтказилмайди, навдалари эса тараб боғлаб қўйилади. Кучсиз ўсган серҳосил навдаларни мумкин қадар зичроқ бойлаш лозим. Бу эса ҳосилнинг қуёшдан зарарланишидан сақлайди.

Хомток тупнинг пастидан бошланади. Хомток махсус ток қайчиси билан қилинади. Бачки навдаларни қўл билан юлиб олмасдан ток қайчи билан кесиб олиш керак. Бу эса бачки навда тагидаги куртакни зарарланишдан сақлайди.

Иккинчи хомтокдан сўнг навдалар пиша бошлайди. Бундан сўнг навдаларнинг ўсиши ток учун фойдали эмас. Шунинг учун август ойининг бошларидан бошлаб кучли ўсган токларни чеканка қилинади. Бунда навдаларнинг учидан 0,5-1,0 метргача кесиб қисқартирилади. Чеканкани ўз вақтида ва қисқа муддатда ўтказиш керак. Чеканка навдаларнинг ва узумларнинг яхши пишишига ёрдам беради. Вақтидан илгари (июлда) чеканка қилинса, навдалар шохлаб кетади, тупни кучсизлантириб, зарар етказади. Агар чеканка кеч (сентябрда) ўтказилса, ҳеч қандай фойда бермайди.

Машҳур соҳибкор Ризамат ота ва бошқа соҳибкорлар кечки нимранг, тойфи каби навларда сентябрь ойида узум бошларининг атрофидаги баргларни олиб сийраклатишни лозим кўрадилар. Бу тадбир пахтабарг деб аталиб, қалин ўсган ва соя жойдаги токларда ўтказилади. Пахтабарг узумларнинг етилиб пишишига ва сифатини яхшилашга ёрдам беради.

Шуни алоҳида уқтириш зарурки, баъзан навдаларнинг пишишига ёрдам бериш мақсадида уларнинг пастки қисмидаги ҳамма баргларини юлиб ташлайдилар. Бу ишни ҳатто биринчи хомток вақтида ҳам қиладилар. Навдалардаги баргларни юлиб ташлаш мутлақо зарарлидир. Бу ҳол навдаларнинг пишишига ва куртакларнинг яхши ривожланишига эмас, балки навдаларнинг ва куртакларнинг кучсизланишига сабабчи бўлади. Шунинг учун баргларни ҳеч қачон юлиб ташламаслик керак.

Ток парвариши ўз вақтида ва сифатли ўтказилсагина, улардан мўл ҳосил олиш мумкин.

Т. МЎМИНОВ,
Х. АМИНОВ.

Помидорни вирус касаллигидан сақлаб қолайлик

Шу кунларда колхозлар ва деҳқон хўжаликларида эртаги помидор экинлари авжи ҳосилга кирди. Деҳқонларимиз бу экинни сифатли парвариш қилиб, ҳосилини тезроқ шаҳар аҳолисига етказиб бериш иштиёқи билан меҳнат қилаётирлар.

Лекин текшириш шуни кўрсатмоқдаки, кўпгина майдонлардаги помидор экинлари вирус касаллиги билан зарарланиб, ҳосилга путур етмоқда. Бунинг олдини олиш керак. Қорасув, Янгийўл районларидаги колхозларда худди ана шундай ҳоллар рўй бермоқда.

Вирус касаллиги қандай? Бу касаллик ўсимликнинг шохлари, поялари бетида оқ жигарранг чизиқ ва доғлар ҳосил қилиб, помидор тугунчаларининг заиф бўлиб ўсиши, ёрилиб кетишига сабабчи бўлади. Бу касаллик вирус деб аталувчи махсус микроблар орқали помидорга юқади. Бу микроб майдон атрофидаги ўсимликлар орқали ҳамда киши қўли орқали помидорга ўтиши мумкин. Бу касаллик билан гаримдори ҳам зарарланади.

Бу касалликка қарши курашда қандай тадбирларни амалга ошириш мумкин? Биринчидан, шунга эътибор бериш керакки, катта-катта майдонларда ана шу касаллик пайдо бўлган тақдирда, вирус касаллиги микроби тушган бир-икки туп кўчатни дарҳол юлиб ташлаш керак. Шунингдек, помидорни 0,05 процентли марганец-аччиқ калий суюқлиги билан ҳар 3 ҳафтада дорилаб туриш талаб қилинади. Деҳқонлар мана шу тадбирларни ўз вақтида амалга оширсалар, помидор ҳосилини вирус касаллигидан сақлаб қолиш мумкин.

Н. ЗАПРОМЕТОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан ва техника арбоби, профессор.

БМТ Устави имзоланган куннинг йиллиги

1945 йил 26 июнда Сан-Францискода 50 давлат Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Уставини имзолаган эди. Ҳозир—Устав имзоланган куннинг 13 йиллигида бу ташкилот составида 83 давлат бор. Шундай қилиб, ташкилотнинг асосий хусусиятларидан бири, яъни унинг универсаллик характери, жаҳон миқёсидаги ташкилот сифатидаги характери ўзининг янада кенг ифодасини топди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бутун дунёда тинчликни таъминлаш ва халқаро хавфсизликни сақлаш каби олижаноб мақсадни ўз олдига вазифа қилиб қўяди.

БМТ Уставининг кириш қисмида ва унинг дастлабки икки моддасида ташкилотнинг мақсад ва вазифалари баён қилинади.

Уставга мувофиқ, ташкилотнинг мақсади—халқларнинг тенг ҳуқуқлилиги ва ўз тақдирларини ўзлари белгилаш принципини ҳурмат қилиш асосида миллатлар ўртасидаги дўстона муносабатларни ривожлантиришдан, тинчликка таҳдид қиладиган хавфнинг олдини олиш ва бу хавфни йўқотиш ҳамда агрессияга йўл қўймаслик учун коллектив суратда самарали тадбирлар кўришдан, халқаро миқёсдаги жанжаллар ёки ситуацияларни адолат ва халқаро ҳуқуқ принципларига мувофиқ суратда бартараф қилишдан, иқтисодий, социал, маданий ва инсонпарварлик характеридаги халқаро проблемаларни ҳал этишда ва кишининг ҳуқуқларига ҳамда асосий эркинликларига ҳурмат билан қарашни кучайтиришда халқаро ҳамкорликни амалга оширишдан иборат.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ўзидаги барча аъзоларнинг суверен тенглиги принципига асосланган. Бу ташкилотнинг аъзолари ўзаро муносабатларида куч ишлатиш билан таҳдид қилиш ёки куч ишлатишдан тийилиб туришлари керак. Ташкилотнинг ўзи ҳам аслида ҳар бир давлатнинг ички компетенциясида бўлган ишларга аралашиш ҳуқуқига эга эмас (аммо, БМТ тинчликка хавф туғилган, тинчлик бузилган ва агрессия қилинган тақдирда аралашиш ҳуқуқига эгадир).

Шуни очиқ айтиб ўтиш керакки. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг бош қисмида ёзилган дабдабали ва тантанали сўзларни эътиборга олганда, ўтган 13 йил ичида БМТ ўзидан кутилган умидларни кўп жиҳатдан оқламади. Айрим империалистик давлатларнинг ва биринчи галда АҚШнинг ғаразли манфаатлари БМТ нинг фаолиятига жуда ёмон таъсир кўрсатди. Ана шу давлатларнинг сиёсатини эътиборга олганда, давлатлар ўртасида дўстона муносабатлар борлиги ҳақида ҳам, халқларнинг ўз тақдирларини ўзлари белгилаш принципининг ҳурмат қилиниши тўғрисида ҳам гапириб бўлмайди. БМТ нинг ўзини бошқармайдиган территориялардаги фаолияти уларни мустамлакачилар зулмидан озод қилишга асло ёрдам бермаётир. Уставнинг бу соҳадаги умуман қониқарсиз бўлган моддалари мустамлакачиларнинг «ҳалол йўл билан қўлга киритган» барча ҳуқуқларини таъминлайди, бунинг устига бу моддалар амалда «васийлар» томонидан жиддий равишда бузилмоқда. Устав агрессия актларини бостиришни буюради. Устав давлатларга ҳатто куч ишлатиш билан таҳдид қилишдан ҳам тийилиб туришни таклиф этади. Лекин амалда эса, масалан, мустамлакачиларга бўйсунишни истамаган эркесевар Миср давлати Англия, Франция ва Исроилнинг қуролли агрессиясига дуч келди; Совет Иттифоқининг халқаро ҳаётда тутган жуда катта мавқиигина агрессияни тезликда тўхтатиш имконини берди.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг зарур бўлган бир қанча органлари, шу жумладан Бош Ассамблея, Хавфсизлик Кенгаши, Иқтисодий ва социал кенгаш, Васийлик кенгаши ва Халқаро суд бор.

Хавфсизлик Кенгаши, шубҳасиз, энг катта аҳамиятга эгадир. Хавфсизлик Кенгаши доим ишлаб туради (Бош Ассамблея эса одатда йилига уч ой мобайнидагина ишлайди). Хавфсизлик Кенгаши халқаро миқёсда рўй берадиган асосий низоларнинг ҳаммасини ҳал этиши керак. Уставга мувофиқ, Хавфсизлик Кенгаши БМТ нинг 11 аъзосидан, шу жумладан, 5 доимий аъзодан (СССР, АҚШ, Буюк Британия, Франция ва Хитой) ва доимий бўлмаган 6 аъзодан иборат. Доимий бўлмаган ана шу 6 аъзо икки йиллик муддатга сайланади, лекин уларга дарҳол қайта сайланиш ҳуқуқи берилмайди.

Хавфсизлик Кенгаши ва Бош Ассамблеяда Хитой Халқ Республикасининг вакиллари эмас, балки эмигрант Чан Кай-ши шайкасининг «вакиллари» бор. Бу эса, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг универсаллигини ва айрим давлатларнинг унда ҳаққоний ўрин олишлари қоидасини қўпол равишда бузишдан бошқа бир нарса эмас. Уставнинг ана шундай қабиҳларча бузилишига барҳам бериш — яқин пайтнинг вазифасидир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти аъзолари умумий сонининг ортиши муносабати билан ҳозирги вақтда БМТ нинг баъзи доираларида Хавфсизлик Кенгашининг сон составини кўпайтириш тўғрисидаги масала илгари сурилмоқда. Аммо бундай проектни илгари суриш учун ҳеч қандай асос йўқ. БМТ аъзолари сонини кўпайтиришдан Хавфсизлик Кенгаши аъзолари сонини сўзсиз кўпайтириш зарур деган маъно келиб чиқмайди. Хавфсизлик Кенгашини ўз аъзолари сонининг камлиги орқасида тез қарор қабул қила оладиган самарали органга айлантириш мақбул эканлигини эътиборга олганда, бу нарса жуда равшан бўлиб қолади.

Хавфсизлик Кенгаши халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш учун асосий жавобгардир. БМТ аъзолари Хавфсизлик Кенгашининг қарорларини бажаришлари лозим, аммо Хавфсизлик Кенгашининг ўзи фақат тавсиянома бераётганлигини очиқ кўрсатганида қарорларни бажариш шарт эмас.

Хавфсизлик Кенгашининг қарорини қабул қилинган деб ҳисоблаш учун мутлоқ кўпчилик талаб этилади. Агар процедура масалалари юзасидан қарор қабул қилинадиган бўлса, у ҳолда бу қарор Хавфсизлик Кенгашидаги ҳар қандай аъзоларнинг 7 овози билан қабул қилиниши лозим. Бошқа ҳамма масалалар юзасидан чиқариладиган қарорларни ёқлаб Хавфсизлик Кенгашининг 7 аъзоси, шу жумладан Хавфсизлик Кенгашидаги барча доимий аъзолар овоз берган тақдирда қабул қилинган деб ҳисобланади. Аммо, мавжуд практикага мувофиқ Хавфсизлик Кенгашидаги доимий аъзоларнинг бирортаси ҳам **қарши** овоз бермаган тақдирда ҳам қарорлар қабул қилинади. Хавфсизлик Кенгашининг доимий аъзоси овоз бериш вақтида бетараф қолган тақдирда ҳам қарор қабул қилиниши мумкин. Уставда алоҳида шарт қилиб ўтилишича, Хавфсизлик Кенгашининг аъзоларидан бири низода қатнашса, у ҳолда овоз бериш вақтида бетараф қолиши керак (тинчликка хавф туғилган, тинчлик бузилган ва агрессия бўлган тақдирда Хавфсизлик Кенгаши томонидан кўриладиган тадбирлар ҳақида сўз борганида ана шу мажбуриятга ҳожат қолмайди).

Шундай қилиб, Хавфсизлик Кенгашидаги доимий аъзоларнинг бири қарши овоз берган тақдирда, Хавфсизлик Кенгашининг қарор қабул қилиши мумкин эмас. Уставнинг ана шу қоидаси буржуа сиёсий адабиётида «вето» деб аталади.

Шуни қайд қилиш керакки, Хавфсизлик Кенгашининг ҳақиқий роли Уставда айтилганидан камроқ самара бермоқда. Низолар бир қанча ҳолларда аввало тинчлик ва хавфсизлик манфаатларини кўзда тутиб эмас, балки айрим йирик капиталистик давлатларнинг манфаатларини кўзда тутиб бартараф қилинади. Кўп ҳолларда эса, тинчлик манфаатларини кўзлаб Хавфсизлик Кенгашига тақдим этилган айрим масалалар бутунлай ҳал этилмай қолади. Америка ҳарбий авиациясининг иғвогарлик мақсадида совет чегаралари томон учишларига қарши СССР билдирган норозилик муносабати билан Хавфсизлик Кенгашининг тутган позициясини мисол тариқасида кўрсатиб ўтиш кифоядир.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг ҳамма аъзолари БМТ Бош Ассамблеяси мажлисларида иштирок қиладилар. Бош Ассамблея Уставда кўзда тутилган ҳамма масала ва ишларни муҳокама қилади ва улар юзасидан тавсияномалар беради. Аммо у ёки бу чорани кўриш лозим бўлган тақдирда бу масалани Хавфсизлик Кенгаши ҳал этади.

Бош Ассамблеянинг тавсиялари овозларнинг оддий кўпчилиги билан ёки муҳим масалалар юзасидан мажлисда ҳозир бўлган ва овоз берадиган аъзолар учдан икки қисмининг овози билан қабул қилинади. Жанжалларни тинч йўл билан ҳал этиш Хавфсизлик Кенгаши каби Бош Ассамблеянинг ҳам компетенциясига киради. Аммо, Хавфсизлик Кенгашигина одатда ҳар қандай жанжални текшириб чиқади ва жанжални ҳал этиш процедурасини ёки бартараф қилиш методларини, шунингдек ҳал этиш шартларини тавсия қилади.

Тинчликка таҳдид қиладиган хавф, тинчликнинг бузилиши ва агрессия актларига нисбатан кўриладиган тадбирлар ҳақида гап борганида, Хавфсизлик Кенгаши қуролли кучлардан фойдаланиш билан боғлиқ бўлмаган тадбирларни, масалан, иқтисодий муносабатларни тўхтатиш, дипломатия муносабатларини узиш ва шу сингари тадбирларни кўра олади. Аммо, Хавфсизлик Кенгаши қуролли кучларни—ҳаво, денгиз кучлари, қуруқликдаги кучларни ҳам (намойиш қилиб кўрсатиш, блокада ва бошқа операциялар) ишга сола олади. Бунинг учун ташкилот аъзолари алоҳида тузиладиган битимларга мувофиқ суратда зарур қуролли кучларни Хавфсизлик Кенгаши ихтиёрига топширишлари лозим. Лекин ўтган 13 йил ичида бундай битимлар тузилмади. Хавфсизлик Кенгаши халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш учун зарур чоралар кўрмай турган даврда, ташкилот аъзоларидан қайси бирига қуролли ҳужум қилинган тақдирда ана шу аъзолар якка тартибда ёки коллектив суратда ўзларини мудофаа қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави қабул қилинганига 13 йил бўлди. Устав давр синовидан ўтди. Уставни қайталан кўриб чиқиш учун ҳеч қандай зарурат йўқ. Бош Ассамблеянинг 1959 йилда бўладиган XIV сессиясидагина бу масала ўртага қўйилади. Устав айрим тузатишлар киритиш имкониятини кўзда тутади. Бу тузатишлар Бош Ассамблея мажлисида овозларнинг учдан икки қисми билан қабул қилиниши керак ва БМТ аъзоларининг учдан икки қисми томонидан, шу жумладан Хавфсизлик Кенгашидаги барча доимий аъзолар томонидан ратификация қилиниши лозим. Ҳозирги вақтда Хавфсизлик Кенгашининг составини кенгайтириш ва унда талаб этилган кўпчиликни ошириш, иқтисодий ва социал кенгаш ҳамда Халқаро суд составини кенгайтириш тўғрисидаги масала қўйилаётган бўлса ҳам, шу вақтгача Уставга ҳеч қандай ўзгартишлар киритилмади. Ғарб сиёсатдонларидан бирортаси ҳам васийлик кенгашининг составини кенгайтириш ва унда овоз бериш тартибини ўзгартириш масаласини кўтармаганлигини уқтириб ўтишга тўғри келади. Васийлик кенгашида мустамлакачилар овозларнинг ярмига эгадирлар. Юқорида айтилган уч тузатишни қабул қилиш керакми? Бизнинг фикримизча, бу тузатишларнинг кераги йўқ, лоақал юқорида Хавфсизлик Кенгаши тўғрисида гап борган пайтда айтилган мулоҳазаларга кўра ҳам ана шундай тузатишларга эҳтиёж йўқ.

* * *

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Устави 13 йил муқаддам қабул қилинган эди. Ана шу давр ичида кўп воқеалар рўй берди. Совет Иттифоқи тинчликни сақлаш ва хавфсизликни таъминлаш мақсадида кўп куч сарф қилди. Аммо Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг оғир машинаси замонамизнинг энг асосий масаласида бир қадам ҳам илгари силжимади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Устави қуролсизланиш ва қурол-яроғларни тартибга солиш ишида давлатларнинг ҳамкорлик қилишини кўзда тутади. Аммо, БМТ бу соҳада ҳеч қандай иш қилмади. БМТ қуролсизланиш юзасидан турли комиссиялар ва кичик комиссиялар тузиш билан чекланди ва гўё бу соҳада иш олиб бораётирмиз, деган таассуротни вужудга келтиришга уриниб кўрди, холос.

Халқаро тинчлик ва хавфсизлик мақсадларида тузилган жаҳон ташкилотининг иш методларини яхшилаш зарурлиги ҳақида совет кишиларининг айтадиган гаплари бор. Бу ташкилот тинчлик йўлида муваффақиятли кураш олиб бориш учун, шубҳасиз, бир қанча имкониятлар очиб беради. Шуни таъкидлаб ўтиш мумкинки, Бош Ассамблеянинг кейинги 12 сессиясида СССРнинг ташаббуси билан қабул қилинган резолюция давлатлар ўртасида тинч ва яхши қўшничилик муносабатлари ўрнатишга, халқаро тинчликни мустаҳкамлашга, жанжалли масалаларни тинч воситалар ёрдами билан ҳал этишга даъват этди. Ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида, шу жумладан энг катта халқаро ташкилот бўлмиш Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳам ана шу принципларни амалга ошириш учун кун сайин кураш олиб бориш зарур.

С. КРИЛОВ.

ЁШЛАР КУНИ ОЛДИДАН

„Искра" кинотеатрида тараддуд

Тошкентдаги «Искра» кинотеатри маъмурияти Совет ёшлари кунига қизғин ҳозирлик кўрмоқда. Ёшлар байрамини тантанали нишонлаш мақсадида бу ерда бир қатор тадбирлар амалга оширилади. Жумладан кинотеатрда ёшлик карнавали ўтказилади.

Ёшлик, дўстлик ва тинчлик шиори остида ўтадиган бу карнавалнинг программаси жуда қизиқарли тузилган. Кинотеатр фойелари кечга томон ёшлар билан гавжум бўла бошлайди. Оркестр ёшлик ва дўстлик ҳақидаги шўх куйларни ижро этиб туради. Ёшлар учун бу ерда «Совет ёшлари», «В. И. Ленин ёшлар ҳақида», «Ёшларни меҳнат қучоғи кутади» сингари темаларда лекция ва суҳбатлар ўтказилади. Ёшлар ўзларини қизиқтирган саволларга жавоблар олишлари мумкин. Лекция ва суҳбатларнинг мароқли ўтиши учун тажрибали лекторлар таклиф этилади. Пойтахт бадиий ҳаваскорлик коллективларининг чиқишлари уюштирилади. Улар Коммунистик партия, қаҳрамон ёшлик, бузилмас халқлар дўстлиги ҳақида янги тайёрланган концерт номерларини ижро этадилар.

Карнавал кечаси программасидаги «Кинофильмларни севувчи ёшлар учрашуви» қисми диққатга сазовордир. Унда йигит ва қизлар совет ёшлари ҳақидаги кинофильмлардан олган таассуротларини сўзлаб берадилар.

Карнавал ярим кечагача давом этади. Ёшлар ўша куни шўх музика садолари остида танца тушишлари, «Дўстлик ҳазили» даврасига қатнашиб, сатирик ва юмористик интермедия, пародия ва куплетларни тинглашлари мумкин.

М. ДЎСМАТОВ,
«Искра» кинотеатрининг администратори.

Чирчиқда тайёргарлик

Чирчиқ шаҳридаги саноат корхоналари ва маданий муассасаларда Совет ёшлари кунини нишонлашга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Шаҳар паркида катта саҳна жиҳозланди. Бу саҳнада «Ўзбекхиммаш», «Чирчиксельмаш» ва бошқа корхоналарнинг ҳаваскорлари меҳнаткашларга концерт қўйиб берадилар. Электрохимия комбинати боғида 160-қурилиш тресті, шаҳар пионерлар уйи ва комбинат ҳаваскорларининг чиқишлари бўлади. Ёшлар кунида шаҳар боғида ҳаммаси бўлиб 800 дан ортиқ ёш талантлар ўз санъатларини намойиш қиладилар. Паркда бал-маскарад ва ҳар хил кўнгил очар ўйинлар ташкил этилади. «Химик» стадионида эса катта спорт байрами бўлади.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Журналистлар союзининг ташкилот бюросида

Журналистлар Союзи Тошкент область ташкилот бюросининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди.

Редакция ходимларидан бир группаси Журналистлар Союзига қабул қилинди. Булар орасида Октябрь революцияси номидаги паровоз-вагон ремонт заводида ўзбек тилида чиқадиган кўп тиражли газета редактори Ж. Маҳмудов, Янгиер шаҳар газетаси — «Ленинское знамя» газетасининг редактори Л. В. Бабин, «Ташкентская правда» газета редакциясининг масъул секретари С. В. Мельников ва бошқа ўртоқлар бор.

Ижодий масалалар бўйича; шаҳар, район ва кўп тиражли газеталар ишларининг тажрибаларини алмашиш бўйича; журналистлар ва фоторепортёрларнинг меҳнат ҳамда маиший турмуши бўйича тўртта секция ташкил этилди.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ОБОД ВА КЎРКАМ БЎЛМОҚДА

БОҒИСТОН

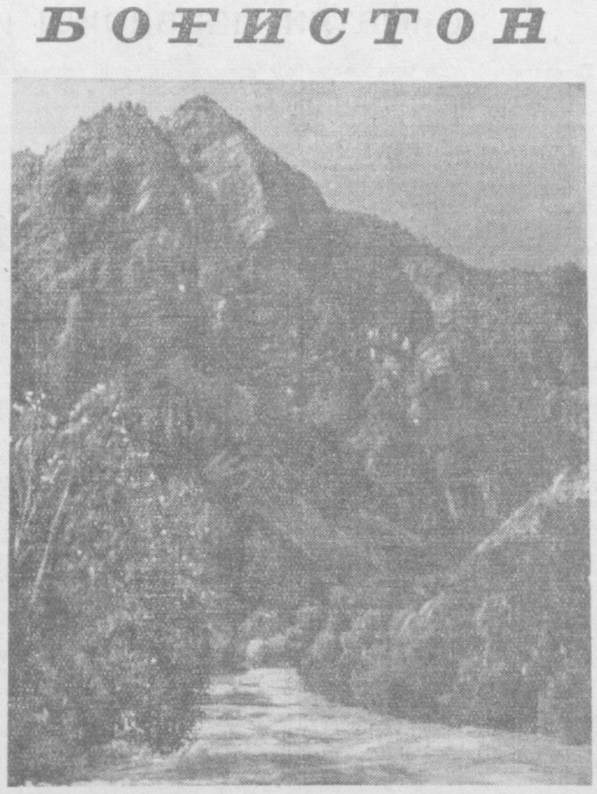

Боғистон — Бўстонлиқ районининг энг қадимий ва гўзал қишлоқларидан бири. У, Пскем дарёсининг чап соҳилидаги Қамир, Овчан, Балан тоғлари этагидаги, хушманзарали бир жой бўлиб, денгиз сатҳидан анча баланд. Унинг ёзи салқин, қиши илиқ.

Исми жисмига монанд бу жой чиндан ҳам боғистон. Уни мевалар кони, булбуллар макони деб бежиз айтишмаган. Бу ернинг аҳолиси эрта баҳордан бошлаб, тоғ бағирларига чиқадилар, ариқ қазиб, сув йўлларини тартибга соладилар, то қор тушгангача самарали меҳнат қиладилар. Улар бутун куч ва ғайратларини шаҳар меҳнаткашларини мўл-кўл озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга қаратганлар. Шивир, Сарҳожи, Бешқайрағоч далаларининг лаззатли ўрик ва олмалари, олча ва гилослари, бодом ва ёнғоқлари мамлакатимиздаги жуда кўп шаҳарларнинг аҳолисига анчадан бери маълум. Бу ерда етиштирилган мевалар Фрунзе, Чимкент, Тошкент бозорларида сотилмоқда. Боғистон меваларидан тайёрланган консерваларни Урол металлурглари, Сибирь ғаллакорлари маза қилиб истеъмол қилмоқдалар.

— Яқин вақтда, — дейди Боғистон қишлоқ Советининг секретари Сафайдун Оббосов, — қишлоғимиз минг ёшга киради. Боғистон йилдан-йилга обод бўлмоқда.

Қишлоқ, айниқса Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейинги йилларда таниб бўлмас даражада ўсди, юксалди. Маданий-маиший муассасаларнинг сони борган сари кўпаяётир. Бу ерда бир неча бошланғич ва ўрта мактаб ишлаб турибди. Саводсизлик бутунлай тугатилган. Ўрта ва олий маълумотли кишилар кўпчиликни ташкил қилади. Элликдан ортиқ қишлоқ болалари Тошкент, Самарқанд, Сталинобод, Ленинобод, Ленинград шаҳарларида билим олмоқдалар. Агроном Эсонбой Раимбоев, врач Жўра Кенжаев, ўқитувчи Файзулла Саъдуллаевлар олий ўқув юртларини муваффақиятли тамомлаб, туғилиб ўсган қадрдон қишлоқларида халқ бахти учун зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

Мана, ҳамма ерда қурилиш. Яқинда қурилиб, фойдаланишга топширилган 10 га яқин магазин, ошхона, чойхона аҳолига маданий хизмат кўрсатмоқда. 20 минг китобга эга бўлган қишлоқ советининг кутубхонаси кечқурунлари гавжум бўлади. Клубда кунора янги кинофильмлар кўрсатилади.

Меҳнатнинг тагги роҳат, дегандек қишлоқ аҳолиси ўз меҳнати туфайли фароғатда яшайди. Талайгина меҳнаткаш ортиқча пулларини давлат омонат кассаларида сақлаб, шахсий автомашина сотиб олмоқдалар. Янги уй-жой қурувчиларнинг сони янада кўп. Биргина ўтган йилнинг ўзида 50 хонадон янги уйларга кўчиб кирди. Бу йилги қурилишлар эса ўтган йилдагига қараганда икки баравар кўп бўлади.

Кечки пайт яшил тоғ бағирлари яна яшнаб кетади. Нанай гидростанциясининг кучли нурлари тепа ва адрдаги ҳовли ҳамда кўчаларни кундузгидек ёритиб юборади...

— Қишлоғимиз ҳавоси, — дейди ГЭС бошлиғи Руҳнитдин Аҳроров, — Қрим ва Кавказнинг ҳавосидан қолишмайди. Бу ерда инсон узоқ умр кўради. 60-70 ёшли киши ўзини қирчиллама йигитдек ҳис қилади.

Ҳақиқатан ҳам шундай. Қишлоқ Советининг секретари аҳолини ҳисобга олиш дафтарини варақлайди: невара-чевара кўрган Мурусин Миршарипов, Ўғил буви Азизовалар тенгдош: роса 88 ёшга киришибди. Шунга қарамай улар ҳали тетик. Куни билан иш қилиб, кечқурунлари телевизордан томоша кўришади.

Шу қишлоққа туташиб кетган Пскем, Қирғиз қишлоқларининг бахтли оилаларини эслаш мароқли. 103 ёшга кириб вафот қилган Роҳила хола Султонованинг ўғли Меҳриддин Исмоилов ҳали бақувват. 105 баҳорни ўтказаётган Меҳриддин аканинг 20 га яқин невара ва чевараси асаларичилик совхозида. 103 ёшли Ражаб биби Саитованинг 50 дан ортиқ невара ва чевараси илғор ишчилар сафидан ўрин олган.

Меҳнаткашларнинг энг севимли жойларидан бирига айланган Боғистонда мақташга арзийдиган кўп нарсалар бор.

М. ҒОЗИЕВ.

Суратда: Боғистоннинг манзарали жойларидан бири.
Г. Кацаринис фотоси.

Чет элларда

РУМИНИЯДА В. И. ЛЕНИН АСАРЛАРИ ТЎПЛАМИ НАШР ЭТИЛДИ

БУХАРЕСТ, 25 июнь. (ТАСС). Руминия Халқ Республикаси давлат сиёсий адабиёт нашриёти В. И. Ленин асарлари тўпламини «Ривизионизмга қарши» деган сарлавҳа остида кўп нусхада босиб чиқарди. Тўпламга В. И. Лениннинг рус ва халқаро ишчилар ҳаракатидаги ревизионизм тўғрисидаги энг муҳим асарлари киритилган.

ТАСС БАЁНОТИ ТЎҒРИСИДА ЛИВАН МАТБУОТИНИНГ ЁЗГАНЛАРИ

БАЙРУТ, 25 июнь. (ТАСС). Ливандаги бир қанча газеталар Ғарб давлатларининг Ливан ички ишларига қурол кучи билан аралашишга тайёрланаётганликлари муносабати билан ТАСС баёнотининг мазмунини босиб чиқардилар.

«Телеграф» газетаси ўз сарлавҳасида бундай деб уқтириб ўтади: «Совет Иттифоқи Ливаннинг ички ишларига ажнабийларнинг аралашишга тайёрланаётганликларига бефарқ қарай олмайди, деб огоҳлантиради. Ливан ишларига қурол кучи билан ҳар қандай аралашиш бутун дунёда тинчлик ишига қарши қаратилган тадбир деб қаралади».

«Жур» газетаси «Москва Ливанга қарши қуролли интервенция қилишнинг оқибатлари тўғрисида Вашингтон билан Лондонни огоҳлантирмоқда» деб таъкидлайди.

ШОСТАКОВИЧГА ОКСФОРД УНИВЕРСИТЕТИ ДОКТОРИ ДЕГАН УНВОН БЕРИЛДИ

ЛОНДОН, 25 июнь. (ТАСС). Бугун Оксфорд университетида бир группа кишиларга университетнинг фахрий унвонларини бериш тўғрисидаги дипломларни топшириш маросими ўтказилди.

Совет композитори Дмитрий Шостаковичга Оксфорд университети музика доктори унвони бериш тўғрисидаги диплом топширилди.

ХИТОЙНИ ЭЛЕКТРЛАШТИРИШ ЭҲТИЁЖЛАРИ УЧУН

ПЕКИН, 26 июнь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги билдиради: Хитой Халқ Республикасининг шаҳар ва қишлоқларини электрлаштириш талабларига мувофиқ, ХХР Машинасозлик министрлиги бу йил пландан ташқари электр машина-асбоблари ишлаб чиқарадиган ўттизга яқин завод қуради.

Янги заводлар Юньнань, Сичуань, Аньхуэй вилоятларида, Пекинда ва бошқа вилоят ҳамда шаҳарларда қурилади. Планлаштирилган корхоналар ишга туширилганидан кейин электр станциялари учун ҳар йили ўн миллион киловаттдан кўпроқ қувватли, яъни бу йил мамлакатда ишлаб чиқарилаётган генераторларнинг умумий қувватидан ўн етти баравар кўпроқ қувватли генератор ва турбиналар ишлаб чиқарадилар. Янги заводлар бундан ташқари кўп миқдорда электр двигателлари, трансформаторлар ва шу сингариларни ишлаб чиқарадилар. Айрим йирик корхоналарни мустасно қилганда, янги заводлар қурилиши келгуси йилда тугалланади.

ПОЛЬШАГА ИНДОНЕЗИЯ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИ КЕЛДИ

ВАРШАВА, 25 июнь. (ТАСС). Польша матбуот агентлигининг билдиришича, кеча Варшавага денгиз коммуникациялари министри М. Назир бошчилигида Индонезия ҳукумат делегацияси келган.

ҚОРЕЙС ХАЛҚИ «АМЕРИКА ИМПЕРИАЛИСТЛАРИГА ҚАРШИ КУРАШ КУНИ»НИ НИШОНЛАМОҚДА

ПХЕНЬЯН, 25 июнь. (ТАСС). Америка империалистлари Кореяда агрессив урушни бошлаган кунга 8 йил тўлиши муносабати билан бугун корейс халқи «Америка империалистларига қарши кураш куни»ни нишонламоқда. Республиканинг марказий газеталари бош мақолаларини ва бошқа материалларни ана шу кунга бағишладилар.

«Нодон синмун» газетаси бош мақоласида бундай деб ёзади: бундан 8 йил муқаддам Америка империалистлари Кореяда қонли агрессив урушни бошлаб юборган эдилар. Улар бу билан тинчликнинг душманлари бўлишдан иборат чин қиёфаларини бутун инсоният олдида фош қилдилар. Аммо улар корейс халқини бўйсундира олмадилар. Тинчлик уруш устидан ғалаба қилди.

Бутун дунёдаги яхши ниятли кишилар корейс халқининг мамлакатни тинч йўл билан бирлаштириш учун олиб борилаётган адолатли курашини зўр бериб қўллаб-қувватламоқдалар. Кореяни тинч йўл билан бирлаштириш учун астойдил зўр ғайрат кўрсатган хитой халқи хитой халқ кўнгиллиларини Кореядан эвакуация қилишнинг биринчи босқичини тугаллади ва 11 июлда эвакуациянинг иккинчи босқичи бошланади.

Корейс халқининг ўз мамлакатини тинч йўл билан бирлаштириш соҳасидаги олижаноб интилишига, деб ёзади газета, ҳеч қандай куч халақит беролмайди. Америка империалистлари ўз қўшинларининг Жанубий Кореяни оккупация қилиб турганлигини ҳеч қандай баҳоналар билан оқлай олмайдилар.

Франция ташқи ишлар министрининг айтганлари

ПАРИЖ, 26 июнь. (ТАСС). Франция ташқи ишлар министри Кув де Мюрвиль газеталардаги дипломатик обзорчилар уюшмаси ўтказган зиёфатда сўзга чиқиб, янги француз ҳукуматининг ташқи сиёсати ҳақида гапирди.

Аввало, Кув де Мюрвиль, Франциянинг сиёсати ўзгармасдан қолали ва биринчи навбатда Франциянинг «ғарб дунёсига» мансублиги билан, шунингдек Франциянинг «Шимолий ва Қора Африкадаги биринчи даражали манфаатлари» билан белгиланади, деб уқтириб ўтди.

Сўнгра у, Франция Шимолий Атлантик иттифоқнинг фаолиятида «ҳарбий соҳада ҳам, шунингдек сиёсий соҳада ҳам» янада активроқ қатнашуви керак, деган фикрни айтди ва Франция ўзининг Ғарбий Европадаги шериклари билан тузган битимларига «содиқ бўлиб қолади», деди.

Кув де Мюрвиль Ливандаги аҳволга тўхталиб, Англия-Америка интервенция қилган тақдирда «Франция четда қолмаган бўлур эди» деб таъкидлади ва Франция ҳукумати Яқин Шарққа доир масалаларда АҚШ ва Англия билан муттасил алоқа қилиб турибди, деди.

Кув де Мюрвиль Франция юксак доирада кенгаш чақириш соҳасида ташаббус кўрсатмоқчи эмас, деб айтиб, Франция «ижобий натижага эришмоқ учун салгина умид бўлган тақдирда бу кенгашнинг чақирилишини астойдил тилайди» деб илова қилди.

Министр қуролсизланиш проблемасига тўхталиб, жумладан, гарчи Франция «ядро билан қуролланиш йўлига ўтиб олиш ниятида бўлмаса ҳам, лекин қуролсизланиш тўғрисида битимга келинмаса, Франциянинг «ядро қуроли ишлаб чиқаришдан ва бу қуролга эга бўлишдан воз кечиши учун асос қолмайди» деб айтди.

Кув де Мюрвиль Марказий Европада «атомсиз зона» вужудга келтириш тўғрисидаги Польшанинг планини қабул қилишга ўзининг қарши эканлигини шама қилиб ўтди ва бу масала «қуролсизланишга доир мураккаб проблеманинг таркибий қисмидир» деган важни баҳона қилди.

Кув де Мюрвиль умуман де Голль ҳукуматининг фаолиятига тўхталиб, ҳақиқатда бу ҳукумат «умумий овоз бериш ижобий натижа берган тақдирда йил охирида ўрнатиладиган режимга ўтиш йўлидаги босқичдир, холос», деди (министр конституцияни ислоҳ қилиш масаласи юзасидан 5 октябрда ўтказиладиган умумий овоз беришни кўзда тутади. — **Редакция**).

Бирлашган Араб Республикаси (Миср районй). **Суратда:** нефть конларида.

Бирлашган Араб Республикаси Миср райони информация бошқармасининг фотоси.

МАРОКАШ ҲУКУМАТИ ФРАНЦУЗ ҚЎШИНЛАРИНИНГ МАРОКАШДАН ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИЛИШИНИ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДА

ПАРИЖ, 25 июнь. (ТАСС). Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, Марокаш министрлар совета раиси ва ташқи ишлар министри Ахмад Балафраж кеча Франция элчиси А. Пароди билан суҳбат қилиб, бу суҳбат вақтида француз қўшинларининг Марокашдан олиб чиқиб кетилишини яна талаб қилган.

Суҳбатдан кейин эълон қилинган хабарда айтилишича, Балафраж элчининг эътиборини Марокаш короли Муҳаммад V ва унинг ҳукумати француз қўшинларининг Марокашдан мумкин қадар тезроқ олиб чиқиб кетилишини истаганликларига жалб қилган.

ИНГЛИЗ ИШЧИЛАРИ ИШ ҲАҚИНИНГ ОШИРИЛИШИНИ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДАЛАР

ЛОНДОН, 25 июнь. (ТАСС). «Дейли уоркер» газетасининг хабар беришича, кеча кемасозлик ва машинасозлик саноати ишчилари касаба союзлари бирлашмасининг вакиллари (бу бирлашмага 40 та касаба союзи киради) 2.750 минг машинасозлар номидан иш ҳақининг «анча» оширилишини талаб қилганлар. Касаба союзларининг раҳбарлари Англияда тирикчилик қийматининг ошиб бораётганлигини кўрсатганлар. Масалан, ўтган йили озиқ-овқат товарларининг нархлари 6,6 процент қимматлашган, ёқилғи ва электроэнергия баҳоси 9,4 процент ошган, квартира ҳақи эса 14,4 процент ошган.

КАНАДАДА ИШСИЗЛИК

ОТТАВА, 25 июнь. (ТАСС). Ўтган йил охирида Канадада бошланган иқтисодий тушкунлик Канада автомобиль саноати ишчилари учун айниқса қаттиқ зарба бўлиб тушди. Канададаги энг йирик автомобиль заводлари жойлашган Виндзора шаҳрида барча ишчиларнинг 10 процентдан кўпроғи ишсиз қолган. Уларнинг қарийб ярмиси ҳеч қандай нафақа олмайди. Канада матбуоти бу кишилар учун шу йил 30-йиллардаги очлик давридан ҳеч бир фарқ қилмаганлигини қайд қилмоқда.

Кеча Виндзора шаҳридаги қарийб 300 кишидан иборат ишсизлар делегацияси Оттавага келиб, ҳукуматдан мамлакатда ишсизликни камайтириш ҳамда энг муҳтож бўлиб қолган оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш учун кескин тадбирлар кўришни талаб қилган. Делегацияга Канаданинг бошқа шаҳарларидаги, жумладан Торонто, Монреаль, Гамильтон ва бошқа шаҳарларидаги ишсизлар ҳам қўшилган.

Телевизор экранида

27 ИЮНДА

19.30 Опералардан парчалар.
20.20 Киножурнал.
20.30 Бадиий фильм — «Римский-Корсаков».

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

КИНО

„Ўн саккизинчи йил"

Ҳаяжонлантирувчи музика садолари янграмоқда. Яқиндагина Алексей Толстойнинг «Сарсонлик-саргардонликда» номли трилогияси асосида яратилган — «Опа-сингиллар» кинофильми ҳам худди ана шу музика билан бошланган эди. Ҳозир эса, биз учун севимли бўлиб қолган қаҳрамонларни «Ўн саккизинчи йил» кинофильмида қайтадан кўришга муяссар бўлдик.

Жанговар ўн саккизинчи йил! Бу сўзлар киши қалбини ғоят ҳаяжонлантиради, ўтмишнинг нотинч кунларини эслатади. Халқ ўз бахт-саодати учун курашга отланади. Бу курашда икки дунё — эзувчилар ва эзилувчилар дунёси тўқнашади, бу чинакам ҳаёт-мамот курашига айланади. Буюк воқеалар гирдобида инсоният тақдири ҳал қилинмоқда. Ҳамма ҳам ҳақиқат ким томонида эканига тушунолмасди, шунинг учун ҳам иккиланувчилар, ҳаётда йўл топишга уринувчилар учрайди. А. Толстойнинг «Сарсонлик-саргардонликда» номли трилогияси рус интеллигенциясининг тақдири, унинг революциядаги роли ҳақида ҳикоя қилади. Асар қаҳрамонларининг йўли машаққатлидир.

Софдил рус инженери Иван Телегин (артист В. Медведев) тўғри йўлга ўтиб олади. У Қизил Армия сафларида командирлик қилиб, революция душманларига қарши қаҳрамонларча курашади ҳамда халқ ишига содиқ бўлиб қолади.

Телегиннинг дўсти Вадим Рошчиннинг ҳаёт йўли эса бутунлай бошқача. Эскилик сарқитлари, воқеаларнинг чин моҳиятига тушуниб етмаслик Рошчинни оқгвардиячилар лагерига бошлайди. Мана, у, генерал Корнилов офицерлари сафида милтиғини ўқталиб, «Россиянинг улуғлиги учун» қизиллар позициясини ишғол қилишга кетмоқда... У елкасидан ўқ еди!

Рошчиннинг тақдири «Тинч оқар Дон» даги Григорий Мелехов тақдири билан кўп жиҳатдан ўхшашдир. У ўзини ҳар ёққа уриб, қийинчиликлар тортиб «ким билан бўлиш керак?» деган масалани ҳал қилишга уринади.

Рошчин тепаликда ўлтириб, дарахт шохини йўнмоқда. Унинг асаблари бузилганлиги яққол сезилиб турибди, чунки у «полкдаги ўртоқлари» асир тушган ярадорларни отиб ташлаётган жар томонга қараб-қараб қўяди.

Наҳотки Валерьян Ополи ва Тепловга ўхшаган садистлар, пиянисталар ва бангилар Вадим Петровичнинг ўртоғи, фикрдоши бўлса-я? Йўқ, ундай эмас. Рошчин билан улар ўртасида ер билан осмонча фарқ бор. Тепловлар ҳам буни сезиб, уни «қизил» деб айблайбошлайдилар. Ана шунинг учун ҳам штурмга кетаётган Вадим Петрович елкасидан ўқ еди.

Артист Н. Гриценко ўз қаҳрамонининг ички дунёсини, психологик ҳолатини, ҳаётини моҳирлик билан очиб беролган. Постановкачи Г. Рошаль ва оператор Л. Косматовлар ҳам Рошчин характерини ҳар томонлама очиб бериш, унинг тўла қонли образ бўлиб яратилишини таъминлаш учун кўп куч сарфлаганлар.

Артистлардан Н. Веселовская ва Р. Нифонтовалар опа-сингиллар Даша ва Катя ролларини усталик билан ижро этиб, жонли образлар ятатолганлар. Биз уларни диққат билан кузата борамиз. Фильмда айниқса, Даша маънавий онгининг ривожи ишонарли, ҳаққоний тарз а ифодаланган. Ҳаётнинг ўзи унинг қаёққа ва ким билан бориши кераклигини кўрсатарди. Отасининг сотқинлиги туфайли Даша маънавий чалкашликлар — «сарсонлик-саргардонлик»ка йўлиқади, чунки отаси куёви — Телегинга нисбатан хоинлик қилади.

— Жинни, миянгни еб қўйибсан! — дейди Даша отасига, худди еб қўйгудек бўлиб.

Нафрат тўла бу сўзлар Даша томонидан маҳмадана, қўрқоқ, сотқин отасигагина айтилган бўлмай, балки ўлиб бораётган эски дунёга қарата айтилган сўзлардир.

Фильмда Чербец Агреппина, Гора Иван ва бошқа халқ вакилларига кам ўрин берилган.

Маънавий бузуқ, ўзбошимча ва хоин Сорокин образини гавдалантириб берган артист В. Матвеевнинг маҳоратини алоҳида қайд қилиб ўтиш лозим.

Артист Сорокиннинг келажакка умидсизлик билан қараши, ғам-ғуссаси, даҳшати, кирдикорлари ва қуруқ важоҳатини томошабинларга ишонарли қилиб очиб беролган.

Валерьян Ополининг ғамгин, жирканч ва разил образини артист М. Козаков ўлимга маҳкум этилган, эски дунё символи сифатида гавдалантиради.

«Ўн саккизинчи йил» кинофильмида таъсирчан, оммавий ва уруш манзараларини тасвирловчи эпизодларни кўплаб учратиш мумкин.

«Сарсонлик-саргардонликда» трилогиясининг иккинчи серияси ўзининг кенг кўламдалиги, образларининг мукаммаллиги жиҳатидан совет кинематографияси асарлари орасида муҳим ўрин эгаллаган.

Фильмнинг охирги кадрлари ўтиб бормоқда, лекин бу охирги учрашув эмас. Чунки Алексей Толстойнинг «Сарсонлик-саргардонликда» эпопеясини экранлаштиришга киришган санъаткорларимиз бу ишни охирига етказиб, янги ижодий муваффақиятларга эришадилар деб ишонамиз.

С. ЯВДАТОВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 27/VI **Ганг дарёсининг қизи**, 28/VI да **Юрак сирлари**.

«ИСКРА» (ёзги) — кенг экранли фильм **Ўн саккизинчи йил**.

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **«Орёл 101»**.

«ИСКРА» (қишки) — кундуз ва кечқурун **Ўрмондан чиққан уч киши**.

КАФАНОВ номли. «ХИВА» — **«Орёл 101»**.

«САЛЮТ» — **Уч ойна**.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

27, 28, 29 июнда

Катта концертлар

Концертда: Ўзбекистон халқ ҳофизи **Маъмуржон Узоқов** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳамаджон Мирзаев**, артистлардан **Муҳаббат Мусаева, Башорат Хўжава, Тўхта Рисметова, Азиза Муллахолова, Абулқосим Тўйчиев** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА

ТЕАТРИДА

Москвада бўладиган Ўзбек санъати ва адабиёти декадаси олдидан

ТЕЗ КУНДА

Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий асари

Бой ила хизматчи

4 пардали драма.

Сталин мукофоти лауреати **К. Яшин** қайта ишлаган.

Ўзбекистон ССР халқ артисти **Е. Бобожонов** постановкаси, режиссёр, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Т. У. Хўжаев** қайтадан саҳналаштирган, рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Х. Икромов**.

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

МУҚИМИЙ НОМЛИ

ТЕАТРДА

(қишки бинода)

Москвада бўладиган ўзбек санъати ва адабиёти декадаси олдидан

27/VI кеч соат 9 да. 29/VI кундуз соат 12 ва кеч 9 да **З. Фатхуллин** ва **Ш. Саъдулла** асари. **Собир Бобоев** музикаси қайта ишланган спектакль

Ватан ишқи

4 пардали музикали драма.

Режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Раззоқ Ҳамроев**, дирижёрлар — **Н. М. Гинзбург**, Ўзбекистон ССР ва Қорақалпоғистон АССРда хизмат кўрсатган артист **Ф. Назаров**, рассом — **Г. А. Визель**, балетмейстер — Ўзбкистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби **Е. Н. Барановский**.

Билетлар сотилмоқда.

Сирцовий проезд, 4-уйда турувчи **Фавзия Саидовна Харисованинг** Боткин кўчаси, 110-уйда турувчи Геннадий Петрович, Отставновдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 2-участка халқ судида кўрилади.

2-Оқлон, 7-массив, 9-участкала турувчи **Клавдия Терентьевна Котованинг** шу участкада турувчи Михаил Герасимович Котовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район, 6-участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими — 136, Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135, Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот [redacted] бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06016. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № Б-511.